

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

นายมานิตย์ เต็งมีศรี

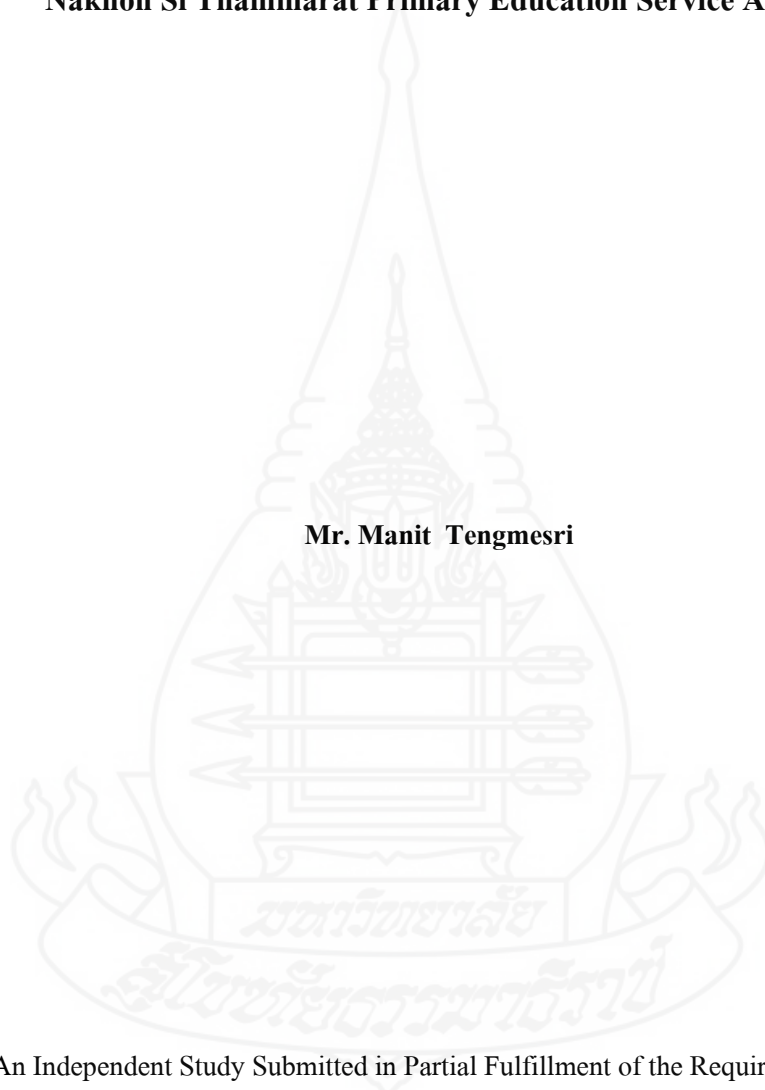

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช

พ.ศ. 2553

**The Management of Primary School Curriculum under the Office of
Nakhon Si Thammarat Primary Education Service Area 2**

Mr. Manit Tengmesri

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2010

ชื่อการศึกษา คั่นคว้ออิสระ การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
ผู้ศึกษา นายมานิตย์ เต็งมีศรี **รหัสนักศึกษา** 2522301585 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(บริหารการศึกษา) **อาจารย์ที่ปรึกษา** รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา ภัสสรศิริ **ปีการศึกษา** 2553

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ตามขนาดสถานศึกษา (2) ศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 136 คน ครูวิชาการโรงเรียน จำนวน 136 คน รวม 272 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .93 สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการวิจัยพบว่า (1) การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโดยภาพรวมทั้ง 4 ขั้นตอน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนคือ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การดำเนินการระดับชั้นเรียน การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา และการกำกับ ดูแล คุณภาพระดับสถานศึกษา ทุกขั้นตอนมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ในทุกขนาดของสถานศึกษา สำหรับปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาพบว่า ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร ไม่เปลี่ยนแปลงกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินการ ขาดงบประมาณที่เพียงพอและขาดการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร และ (2) แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ควรอบรมครูให้มีความรู้ในการจัดทำหลักสูตร จัดหาวิทยากรที่เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ และมีระบบการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรที่ชัดเจน

คำสำคัญ การบริหารหลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กิตติกรรมประกาศ

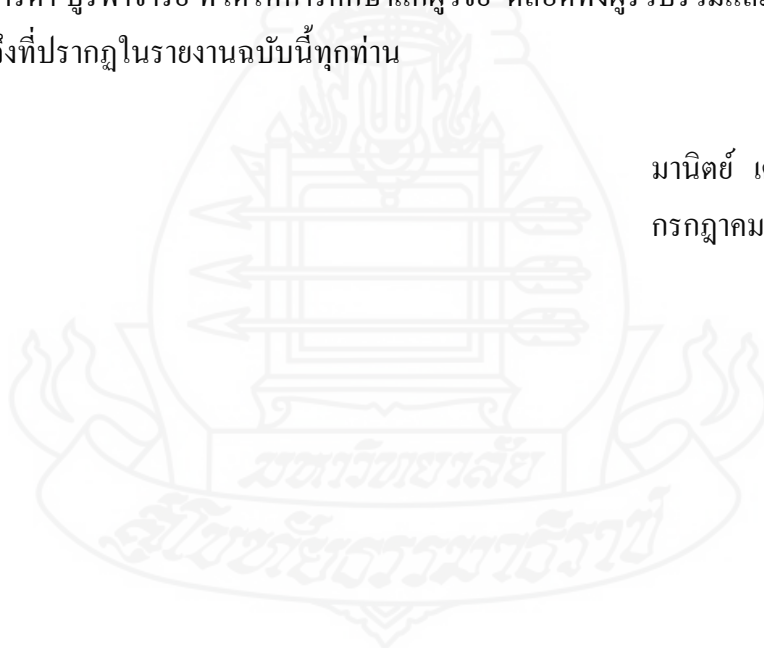
รายงานการวิจัยฉบับนี้ สำเร็จเรียบร้อยและสมบูรณ์ก็ด้วยได้รับความอนุเคราะห์ช่วยเหลือ และให้คำแนะนำเป็นอย่างดีจากอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.นิศยา ภัตสรศิริ ซึ่งได้สละเวลาช่วยแนะนำ แก้ไข และตรวจทานอย่างละเอียดผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ นายเสรี สุวรรณประเสริฐ นายประเสริฐ พรหมศร นายวิวัฒน์ โพธิ์ทอง นายวินัย รัตนมณี และนายปิยะ สุขกลับ ที่ได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงแบบสอบถาม ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาตอบแบบสอบถาม และให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

คุณค่าและประโยชน์ที่พึงมีจากการรายงานการศึกษาครั้งนี้คว่าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยมอบให้ บิดา มารดา บุรพอาจารย์ ที่ได้ให้การศึกษาแก่ผู้วิจัย ตลอดจนผู้รวบรวมและเรียบเรียงเอกสารที่ผู้วิจัยอ้างถึงที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ทุกท่าน

มานิตย์ เต็งมีศรี

กรกฎาคม 2554

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร.....	8
บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูในการนำหลักสูตรไปใช้.....	34
ปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา.....	45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	54
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	59
ตอนที่ 2 การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2.....	62

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 ปัญหาและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2	71
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	78
สรุปการวิจัย	78
อภิปรายผล	81
ข้อเสนอแนะ	83
บรรณานุกรม	85
ภาคผนวก	88
ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย	89
ข ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	92
ค หนังสือเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย	104
ง หนังสือเรียนเชิญขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล	107
จ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	109
ฉ ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามระดับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2	121
ประวัติผู้ศึกษา	124

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2.....	55
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา.....	60
ตารางที่ 4.2 ข้อมูลพื้นฐานของครูวิชาการ โรงเรียน.....	61
ตารางที่ 4.3 ภาพรวมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 2.....	63
ตารางที่ 4.4 ภาพรวมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาขนาดเล็ก.....	63
ตารางที่ 4.5 ภาพรวมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาขนาดกลาง.....	64
ตารางที่ 4.6 ภาพรวมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาขนาดใหญ่.....	64
ตารางที่ 4.7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาในชั้นการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา.....	65
ตารางที่ 4.8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาในชั้นตอนการดำเนินการระดับชั้นเรียน.....	65
ตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาในชั้นตอนการส่งเสริม สนับสนุนระดับสถานศึกษา.....	66
ตารางที่ 4.10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาในชั้นตอนการกำกับดูแล คุณภาพระดับสถานศึกษา.....	66
ตารางที่ 4.11 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชั้นการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รวมทุกขนาด.....	67
ตารางที่ 4.12 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชั้นตอนการดำเนินการระดับชั้นเรียนรวมทุกขนาด.....	68
ตารางที่ 4.13 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชั้นตอนการส่งเสริมสนับสนุน ระดับสถานศึกษารวมทุกขนาด.....	69
ตารางที่ 4.14 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชั้นตอนการกำกับดูแลคุณภาพ ระดับสถานศึกษารวมทุกขนาด.....	70

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.15 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานรวมทุกขนาดสถานศึกษา.....73

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
ภาพที่ 2.1 โครงสร้างการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา.....	33

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาในปัจจุบันเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ตามความที่มีบัญญัติในมาตรา 49 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้ยากไร้ ผู้พิการ หรือทุพพลภาพ หรือผู้ที่อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่ง และการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษา โดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิตย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ยึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 12 และมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีมติเห็นชอบให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2551 โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมี

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพและจากข้อค้นพบในการศึกษาวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ผ่านมา ประกอบกับข้อมูลจาก แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคนในสังคมไทย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 จึงเกิดการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสม ชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการ พัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาโดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนในแต่ละระดับ ได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระ การเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเปิดโอกาสให้ สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น อีกทั้งได้ปรับกระบวนการวัดผลและ ประเมินผลการเรียนรู้ เกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับและเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษา ให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ

การบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษามีภารกิจในการจัด การศึกษาให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ สถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาและดำเนินการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนในชั้น เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยต้องสร้างความมั่นใจต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง และชุมชนว่าผู้เรียนจะมี คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด และเกิดสมรรถนะสำคัญตลอดจนมีคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาต้อง มีการเตรียมวางแผนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรใหม่และเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร งบประมาณ อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ บุคลากร และผู้เรียน รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนการนำ หลักสูตรไปสู่การปฏิบัติอย่างเหมาะสม การวางแผนในการบริหารหลักสูตร การติดตามดูแล คุณภาพการจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและครบวงจรและนำผลจาก การติดตาม กำกับดูแลคุณภาพนั้นมาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผลจากการศึกษาและสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ บริหารหลักสูตรของสถานศึกษาได้พบปัญหาในการดำเนินการต่าง ๆ เช่น ปัญหาการขาดแคลนครู

ที่มีความรู้ความสามารถ การไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงตามแนวทางของหลักสูตร การอบรมครู ขาดการประสานงาน ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญ และการขาดแคลนงบประมาณหรือทรัพยากรที่ ต้องการ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วน รับผิดชอบในการบริหารหลักสูตรระดับสถานศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัญหาของ กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 และแนวทางการพัฒนากระบวนการบริหาร หลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ที่มีขนาดต่างกัน เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยใช้เป็นแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน ให้มีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

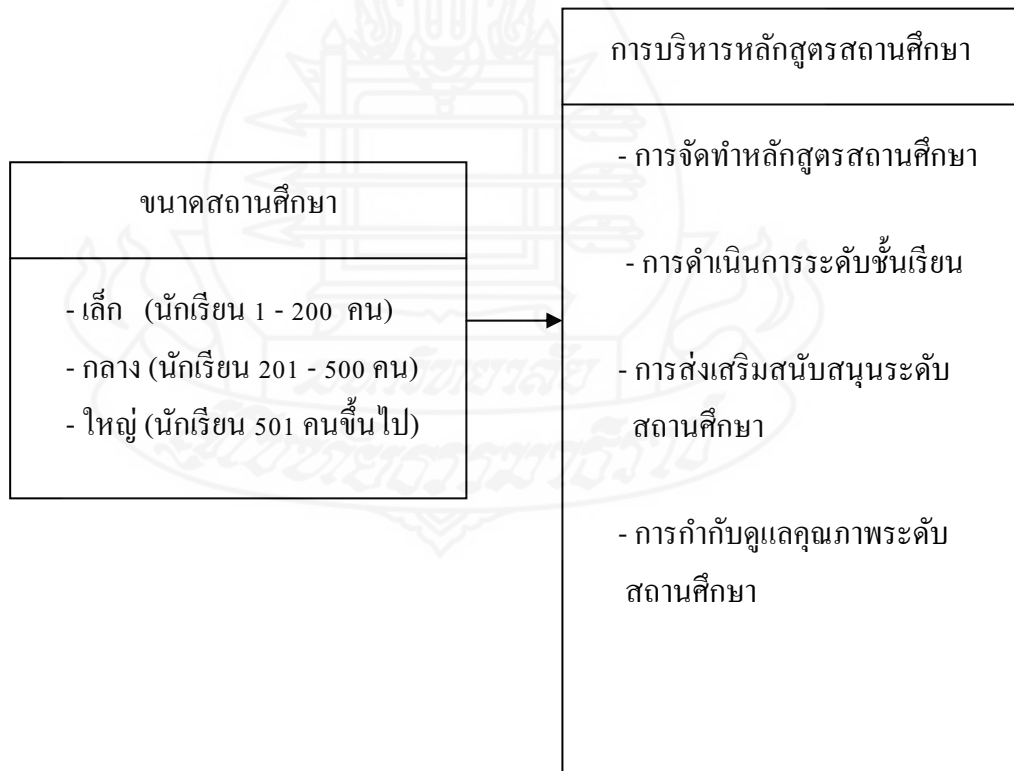
- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ตามขนาดของสถานศึกษา
- 2.2 เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ตามกรอบแนวคิดของการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา ของสำนักงาน วิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2552) เป็นกรอบหลักการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษามีดังนี้

- 3.1 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
 - 3.1.1 ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
 - 3.1.2 การกำหนดวิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์
 - 3.1.3 การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา
 - 3.1.4 การกำหนดเกณฑ์การจบหลักสูตรและเอกสารประเมินผล

- 3.2 การดำเนินการระดับชั้นเรียน
- 3.2.1 การจัดทำโครงสร้างรายวิชา
- 3.2.2 การออกแบบหน่วยการเรียนรู้
- 3.2.3 การจัดการเรียนการสอน
- 3.3 การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา
- 3.3.1 การพัฒนาบุคลากร
- 3.3.2 การสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร
- 3.3.3 การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม
- 3.3.4 การส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการ
- 3.4 การกำกับ ดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา
- 3.4.1 การนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตร
- 3.4.2 การประกันคุณภาพภายใน
- 3.4.3 การวิจัยติดตามผลการใช้หลักสูตร
- โดยเปรียบเทียบการบริหารดังกล่าวระหว่างสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานของการวิจัย

สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 แตกต่างกันตามขนาดสถานศึกษา

5. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาในประเด็นต่อไปนี้

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

5.1.1 ศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ใน 4 ด้าน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 1-74) คือ

- 1) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
- 2) การดำเนินการระดับชั้นเรียน
- 3) การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา
- 4) การกำกับ ดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา

5.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.2.1 *ประชากร* ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ โรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 207 โรงเรียน 414 คน จำแนกสถานศึกษาออกตามขนาด ขนาดใหญ่ จำนวน 11 โรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 38 โรงเรียน ขนาดเล็ก จำนวน 158 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2)

5.2.2 *กลุ่มตัวอย่าง* ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยสุ่มจากโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 7 โรงเรียน ขนาดกลาง 24 โรงเรียน และขนาดเล็ก 105 โรงเรียน รวม 136 โรงเรียน

5.3 ขอบเขตระยะเวลา

ศึกษาเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2554 ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึง มิถุนายน 2554

5.4 ตัวแปรที่ศึกษา

5.4.1 **ตัวแปรอิสระ** ได้แก่ ขนาดสถานศึกษา 3 ขนาด คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก (นักเรียน 1 - 200 คน) ขนาดกลาง (นักเรียน 201 - 500 คน) ขนาดใหญ่ (นักเรียน 501 คนขึ้นไป)

5.4.2 **ตัวแปรตาม** ได้แก่ การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

- 1) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
- 2) การดำเนินการระดับชั้นเรียน
- 3) การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา
- 4) การกำกับ ดูแล คุณภาพระดับสถานศึกษา

6. นิยามศัพท์

6.1 **การบริหารหลักสูตร** หมายถึง กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การดำเนินการระดับชั้นเรียน การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา และการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา

6.2 **หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน** หมายถึง หลักสูตรที่กำหนดโดยสถานศึกษา เพื่อให้ทุกโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกคน ระบุสิ่งที่จำเป็นสำหรับพัฒนาเยาวชนไทยทุกคนให้เป็นพลเมืองดีของชาติ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ความเจริญทางวิทยาการในโลกปัจจุบันมีองค์ประกอบได้แก่ ทัศนคติ หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้แกนกลาง โครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน และเกณฑ์การวัดผลประเมินผลกลาง

6.3 **ผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึง ผู้อำนวยการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ที่บริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

6.4 **ครูวิชาการโรงเรียน** หมายถึง ครูผู้ทำหน้าที่หัวหน้างานบริหารวิชาการตามโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ที่ใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

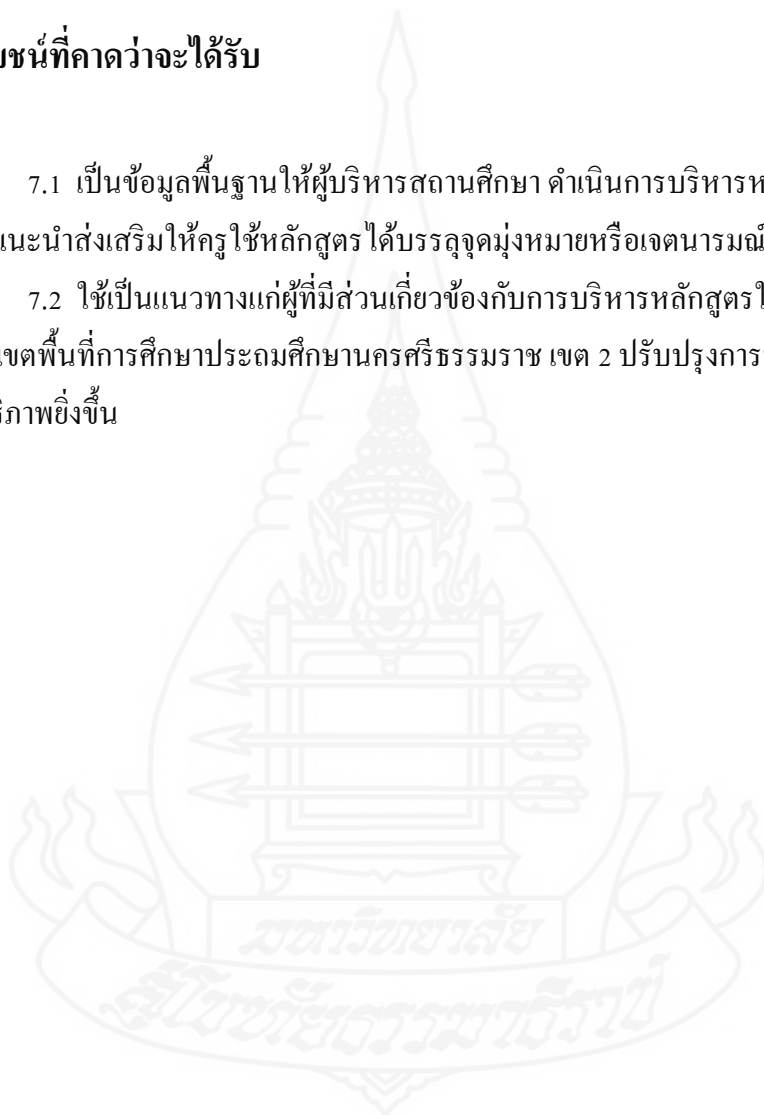
6.5 **สถานศึกษา** หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ที่ใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

6.6 ขนาดโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 2 ตามเกณฑ์การกำหนดขนาดโรงเรียนของ สพฐ. ขนาดเล็ก คือขนาดที่ 1 และ 2 จำนวนนักเรียน 1-200 คน ขนาดกลางคือ ขนาดที่ 3 และ 4 จำนวนนักเรียน 201-500 คน ขนาดใหญ่ คือขนาดที่ 5 ถึง 7 คือ 501 คนขึ้นไป

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 เป็นข้อมูลพื้นฐานให้ผู้บริหารสถานศึกษา ดำเนินการบริหารหลักสูตรและ ช่วยเหลือแนะนำส่งเสริมให้ครูใช้หลักสูตร ได้บรรลุจุดมุ่งหมายหรือเจตนารมณ์ของหลักสูตร

7.2 ใช้เป็นแนวทางแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 2 ปรับปรุงการบริหารหลักสูตรให้ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสวงหาความรู้ที่จะนำมาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร
 - 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา
 - 1.2 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551
 - 1.3 การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
2. บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูในการนำหลักสูตรไปใช้
3. ปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรเป็นหัวใจของการเรียนการสอนที่จะสะท้อนให้เห็นถึงปรัชญาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษาเป็นหน่วยงานสำคัญที่มีหน้าที่จัดการศึกษาและเป็นแหล่งของการแสวงหาความรู้สำหรับผู้เรียน ชุมชนและสังคม นักการศึกษาไทยและต่างประเทศได้ให้ความหมายของหลักสูตรแตกต่างกันตามทัศนะของแต่ละคน ดังนี้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรคือประมวลความรู้และประสบการณ์ที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถทักษะและคุณลักษณะตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ หลักสูตรจึงเป็นเสมือนแผนที่กำหนดทิศทางในการพัฒนาผู้เรียนไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งเป้าหมายและมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของผู้เรียนในการพัฒนาไปสู่มาตรฐานที่กำหนด

นักการศึกษาของไทยหลายท่านได้ให้ความหมายของหลักสูตร ดังนี้ ชำรง บัวศรี (2543 , น.3) ให้ความหมายว่าหลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทุกอย่างที่โรงเรียนจัดให้แก่นักเรียน

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2549 : 47) หลักสูตร คือ สิ่งที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการเรียน การสอนหรือใช้ในการถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้เรียน ซึ่งจะเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้าง และเนื้อหาสาระที่บรรจุไว้ในหลักสูตรนั้น ๆ ซึ่งหมายรวมถึงเอกสารประกอบการสอนหรือคู่มือครู แผนการสอน โดยมีรายละเอียด เช่น จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียนการสอน และการ วัดผลประเมินผล

หลักสูตร คือ แผนการปฏิบัติหรือเอกสารที่เขียนขึ้น โดยมียุทธวิธีเพื่อบรรลุ เป้าหมายปลายทางที่พึงประสงค์

Prachum Chomchai (1974 : 2) หลักสูตรคือ มวลประสบการณ์ หรือกิจกรรมที่จัด ขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ด้านการศึกษา การเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมทั้ง ภายในและภายนอกสังคมให้บรรลุเป้าหมาย

จากความหมายของหลักสูตรดังกล่าวมาทั้งหมด สรุปได้ว่า หลักสูตรคือ ประมวลความรู้ และประสบการณ์ที่จัดทำขึ้น เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถทักษะ และคุณลักษณะที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ที่วางไว้

1.1.1 การพัฒนาหลักสูตร

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2549 : 59) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ความพยายามจัดประสบการณ์ต่างๆ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองตามที่พึงประสงค์ของสังคม

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 3) ให้ความหมายกระบวนการพัฒนาหลักสูตรว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรตลอดแนวตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น ระดับสถานศึกษา ตลอด จนถึงระดับชั้นเรียนจะต้องเน้นและยึดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นหลักและเป้าหมายสำคัญ นัก การศึกษาและนักพัฒนาหลักสูตรในยุคปัจจุบันเชื่อว่า การนำมาตรฐานการเรียนรู้ไปสู่หลักสูตร สถานศึกษาและการเรียนการสอนในชั้นเรียนเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นขั้นตอนของการนำ สิ่งที่คาดหวังในระดับชาติ ไม่ก่อให้เกิดผลในการพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นการจัดทำหลักสูตรการเรียน การสอนให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานจึงเป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายควรให้ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของมาตรฐาน การเรียนรู้ระดับชาติกับการพัฒนาหลักสูตรในระดับท้องถิ่น สถานศึกษาและการจัดการเรียน การสอนในชั้นเรียน

1.1.2 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การวางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้หรือการใช้หลักสูตร และการประเมินหลักสูตร โดยกระบวนการพัฒนาหลักสูตรขั้นต้น สามารถจำแนกเป็นภาระงานที่จำเป็นต้องปฏิบัติในแต่ละขั้นตอน ตามลำดับ (วสันต์ ทองไทย, 2551 : 2-7 ; กกล้า ทองขาว, 2538 : 133-137 ; สงัด อุทรานันท์, 2527 : 260) ดังนี้

1) ขั้นการวางแผนหลักสูตร ประกอบด้วยกิจกรรมหรือภาระงานที่ต้องปฏิบัติคือ

(1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งครอบคลุมข้อมูลทางด้านความต้องการ ความจำเป็น และปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจการเมืองและการปกครอง ตลอดจนนโยบายทางการศึกษาของรัฐ ข้อมูลด้านทางจิตวิทยา ปรัชญาการศึกษา ความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนวิเคราะห์หลักสูตรเดิม เพื่อพิจารณาข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไข

(2) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐาน โดยจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอาจจะระบุเป็นคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของผู้จบหลักสูตรซึ่งเป็นที่เป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความเจริญงอกงามทั้ง 3 ด้าน คือด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย โดยอาจจำแนกเป็นจุดมุ่งหมายทั่วไป จุดมุ่งหมายเฉพาะ ส่วนจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในระดับรายวิชาจะเน้นการปฏิบัติมากขึ้น โดยคำนึงถึงพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ ตลอดจนปลูกฝังนิสัยที่ดีงาม เพื่อให้เป็นพลเมืองดี

(3) การกำหนดเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ภาระงานในขั้นนี้จึงครอบคลุมตั้งแต่การคัดเลือกเนื้อหาวิชา แล้วพิจารณาจัดลำดับเนื้อหาเหล่านั้นว่า เนื้อหาสาระใดควรเป็นพื้นฐานของเนื้อหาใดบ้าง ควรให้เรียนอะไรก่อน อะไรหลัง แล้วแก้ไขเนื้อหาให้ถูกต้องสมบูรณ์ทั้งในแง่สาระและการจัดเรียงลำดับให้เหมาะสมตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้

2) ขั้นการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นขั้นของการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ และเกี่ยวข้องกับครูผู้สอนโดยตรง ภาระงานสำคัญที่ต้องปฏิบัติในขั้นตอนนี้คือ

(1) การบริหารและการบริการหลักสูตร ประกอบด้วย การจัดอบรมบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ หลักสูตร การจัดครูเข้าสอน การจัดเตรียมวัสดุหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรภายในโรงเรียน

(2) การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ประกอบด้วยการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนและการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

(3) การสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร ประกอบด้วยการนิเทศและการติดตามการใช้หลักสูตร การจัดตั้งแหล่งวิทยาการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร และการเตรียมการประเมินผลการใช้หลักสูตร

3) ชั้นการประเมินผลหลักสูตรและการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง

(1) การประเมินผลหลักสูตร เป็นการประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรว่าเมื่อนำหลักสูตรไปใช้แล้วนั้น ผู้ที่จบหลักสูตรนั้น ๆ ไปแล้ว มีคุณสมบัติ มีความรู้ความสามารถตามที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่ นอกจากนี้ การประเมินผลหลักสูตรจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณค่าสูงขึ้นอันเป็นผลในการนำหลักสูตรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ การประเมินผลหลักสูตร ควรทำให้ครอบคลุมระบบหลักสูตรทั้งหมด และควรประเมินให้ต่อเนื่องกัน ดังนั้นการประเมินผลหลักสูตรจึงประกอบด้วยภาระงานที่ต้องปฏิบัติ คือ

ก. การประเมินเอกสารหลักสูตร เป็นการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร ว่ามีความเหมาะสมดี และถูกต้องตามหลักการพัฒนาหลักสูตรเพียงใด หากมีสิ่งใดบกพร่องก็จะได้นำมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขก่อนจะได้นำไปประกาศใช้ในโอกาสต่อไป

ข. การประเมินการใช้หลักสูตร เป็นการตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีในสถานการณ์จริงเพียงใด มีส่วนใดที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้หลักสูตร หากพบข้อบกพร่องในระหว่างการใช้หลักสูตรก็จะต้องแก้ไขโดยทันที เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ค. การประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร โดยทั่วไปจะดำเนินการหลังจากได้มีผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรไปแล้ว การประเมินหลักสูตร ในลักษณะนี้มักจะทำการติดตามความก้าวหน้าของผู้สำเร็จการศึกษาว่าสามารถประสบความสำเร็จในการทำงานเพียงใด

ง. การประเมินระบบหลักสูตร เป็นการประเมินหลักสูตรในลักษณะที่มีความสมบูรณ์และสลับซับซ้อนมาก กล่าวคือ การประเมินระบบหลักสูตรจะมีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบอื่น ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรด้วย เช่น ทรัพยากรที่ต้องใช้ ความสัมพันธ์ของระบบหลักสูตร ระบบบริหารโรงเรียน ระบบการจัดการเรียนการสอน และระบบการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน เป็นต้น

จ. การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร เป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นหลังจากได้ผ่านกระบวนการประเมินผลหลักสูตรแล้ว ซึ่งเมื่อมีการใช้หลักสูตรไประยะหนึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงทางสภาวะแวดล้อมและสังคม จะทำให้หลักสูตรขาดความเหมาะสม จำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

อนึ่ง การประเมินผลหลักสูตรดังที่กล่าวไว้ข้างต้น อาจมีภาระงานที่ต้องปฏิบัติบางรายการ แตกต่างจาก “การประเมินหลักสูตร” ทั้งนี้เนื่องจากการประเมินผลหลักสูตรเป็นการประเมินในขั้นการนำหลักสูตรไปใช้เท่านั้น

ส่วนการประเมินหลักสูตร เป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาปรับปรุงและตัดสินใจ เกี่ยวกับหลักสูตร ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นได้ในทุกช่วงระยะเวลาของการพัฒนาหลักสูตร คือ ก่อนการพัฒนาหลักสูตร การออกแบบหรือร่างหลักสูตร ก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ ระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตรหลังการใช้หลักสูตรครบวงจร และการติดตามผลกระทบของหลักสูตร

การพัฒนาและการใช้หลักสูตรในระบบการศึกษาที่มีมาตรฐานเป็นเป้าหมายจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องของหลายประการที่สำคัญ ได้แก่ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. 2527 : 7)

1. การมีส่วนร่วม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้มุ่งเน้นการกระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยให้หน่วยงานต่าง ๆ ทุกระดับทั้งระดับชาติ เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ตลอดจนชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการพัฒนาหลักสูตร ดังนั้นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรทุกระดับ ต้องมีการประสานสัมพันธ์และความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งรวมถึงภาคธุรกิจเอกชน บิдамารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การพัฒนาและใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

2. มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน มาตรฐานการเรียนรู้เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงเป้าหมายหรือความคาดหวังทางการศึกษาที่ต้องการให้เกิดในตัวผู้เรียนทุกคน ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องยึดเป้าหมายเดียวกัน คือ การพัฒนาผู้เรียนไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้ ดังนั้นการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานต่าง ๆ ของหน่วยงานทางการศึกษาทั้งในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และระดับสถานศึกษาต้องตระหนักและมุ่งไปในทิศทางเดียวกัน ในการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุ

มาตรฐาน ซึ่งเป็นเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกับสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้การจัดการศึกษามีความชัดเจน และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ การจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบความสำเร็จจะต้องมีการบริหารจัดการที่ดี มีการวางแผน และการดำเนินงานอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง และมีการส่งเสริมสนับสนุน ทั้งด้านงบประมาณ ทรัพยากร บุคลากร ตลอดจนมีการพัฒนาศักยภาพผู้เกี่ยวข้อง เพราะสิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานในการพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

4. การมีระบบกำกับตรวจสอบคุณภาพที่ดี การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นรากฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เป็นภารกิจที่สำคัญยิ่ง จำเป็นต้องมีระบบกำกับติดตามคุณธรรมของการจัดการศึกษา เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้และบรรลุคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด รวมทั้งต้องมีกิจกรรมที่ชัดเจน ถึงการดำรงรักษามาตรฐานอย่างต่อเนื่องในทุกระดับ มีการรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพสู่สาธารณะ และผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบ ตลอดจนมีการนำผลการตรวจสอบประเมินคุณภาพไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่คาดหวังไว้ต่อไป

1.2 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2551 ได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ 2551 : 2-5)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่ดี จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ โดยมีได้กำหนดหลักการ จุดหมายของหลักสูตร สมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และมาตรฐานการเรียนรู้ ดังนี้

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทย ควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสที่ได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เป็นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักความของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้อันเป็นสากล และมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับและไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อนตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาและมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมและสภาพแวดล้อมและการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทย และพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

1. ภาษาไทย: ความรู้ ทักษะ และวัฒนธรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ความชื่นชมการเห็นคุณค่า ภูมิปัญญาไทย และภูมิใจในภาษาประจำชาติ
2. คณิตศาสตร์: การนำความรู้ ทักษะ และกระบวนการทางคณิตศาสตร์ไปใช้ในการแก้ปัญหา การดำเนินชีวิต และศึกษาต่อ การมีเหตุมีผล มีเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์ พัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบ และสร้างสรรค์
3. วิทยาศาสตร์: การนำความรู้และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ การคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และจิตวิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม: การอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข การเป็นพลเมืองดี ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา การเห็นคุณค่าของทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม ความรักชาติ และภูมิใจในความเป็นไทย
5. ศิลปะ: ความรู้และทักษะในการคิดริเริ่ม จินตนาการ สร้างสรรค์งานศิลปะสุนทรีย์ภาพและการเห็นคุณค่าทางศิลปะ
6. การงานอาชีพและเทคโนโลยี: ความรู้ ทักษะ และเจตคติในการทำงาน การจัดการการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการใช้เทคโนโลยี
7. สุขศึกษาและพลศึกษา ความรู้ ทักษะและเจตคติในการสร้างเสริมสุขภาพและพลานามัยของตนเองและผู้อื่น การป้องกันและปฏิบัติต่อสิ่งต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพอย่างถูกวิธีและทักษะในการดำเนินชีวิต

8. ภาษาต่างประเทศ ความรู้ ทักษะ เจตคติ และวัฒนธรรมการใช้ภาษาต่างประเทศ
ในการสื่อสาร การแสวงหาความรู้ และการประกอบอาชีพ

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ใน
8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2551 : 12-20) ไว้ดังนี้

ภาษาไทย ประกอบด้วย 5 สาระ

- สาระที่ 1 การอ่าน
- สาระที่ 2 การเขียน
- สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด
- สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย
- สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

คณิตศาสตร์

- สาระที่ 1 จำนวนและการดำเนินการ
- สาระที่ 2 การวัด
- สาระที่ 3 เรขาคณิต
- สาระที่ 4 พีชคณิต
- สาระที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น
- สาระที่ 6 ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์

วิทยาศาสตร์

- สาระที่ 1 สิ่งมีชีวิตกับกระบวนการดำรงชีวิต
- สาระที่ 2 ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม
- สาระที่ 3 สารและสมบัติของสาร
- สาระที่ 4 แรงและการเคลื่อนที่
- สาระที่ 5 พลังงาน
- สาระที่ 6 กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก
- สาระที่ 7 ดาราศาสตร์และอวกาศ
- สาระที่ 8 ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

- สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม
- สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

สุขศึกษาและพลศึกษา

สาระที่ 1 การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์

สาระที่ 2 ชีวิตและครอบครัว

สาระที่ 3 การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทย และกีฬาสากล

สาระที่ 4 การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพ และการป้องกันโรค

สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต

ศิลปะ

สาระที่ 1 ทศศิลป์

สาระที่ 2 ดนตรี

สาระที่ 3 นาฏศิลป์

การงานอาชีพและเทคโนโลยี

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

สาระที่ 2 การออกแบบและเทคโนโลยี

สาระที่ 3 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

สาระที่ 4 การอาชีพ

ภาษาต่างประเทศ

สาระที่ 1 ภาษาสื่อสาร

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้าน เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 20-21)

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียนทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

2. กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน เอื้ออาทร และสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผนประเมินและปรับปรุงการทำงาน เป็นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษา และท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย

2.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร

2.2 กิจกรรมชุมนุม ชมรม

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

ระดับการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6)
2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3)
3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

การจัดเวลาเรียน

1. ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 5 ชั่วโมง ไม่เกิน 100 ชั่วโมงต่อปี

2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 6 ชั่วโมง คำนวณหน่วยกิตที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชาเท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.) ไม่เกิน 1200 ชั่วโมงต่อปี

3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชาเท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.) รวม 3 ปี ไม่น้อยกว่า 3600 ชั่วโมง สำหรับเวลาเรียนเพิ่มเติม ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาให้จัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับความพร้อมจุดเน้นของสถานศึกษาและเกณฑ์การจบหลักสูตร เฉพาะระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 สถานศึกษาอาจจัดให้เป็นเวลาสำหรับการเรียนรู้พื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้กำหนดไว้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีละ 1200 ชั่วโมง และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 360 ชั่วโมงนั้นเป็นเวลาสำหรับปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์ ในส่วนกิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์ให้สถานศึกษาจัดสรรเวลาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 24)

ระดับประถมศึกษา(ป.1-ป.6) รวม 6 ปี จำนวน 60 ชั่วโมง

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) รวม 3 ปี จำนวน 45 ชั่วโมง

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) รวม 3 ปี จำนวน 60 ชั่วโมง

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ ซึ่งระดับชาติมีการประเมินผลในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียน

1. การตัดสินการให้ระดับและการรายงานผลการเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 30) แบ่งตามระดับการศึกษา ดังนี้

1.1 การตัดสินผลการเรียน

ระดับประถมศึกษา

- 1) ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด
- 2) ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านตามเกณฑ์ที่

สถานศึกษากำหนด

- 3) ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา

4) ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินและมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ระดับมัธยมศึกษา

1) ตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดในรายวิชานั้น ๆ

2) ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัดและผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

3) ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา

4) ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1.2 การให้ระดับผลการเรียน

ระดับประถมศึกษา

ระดับผลการเรียนรายวิชา สถานศึกษาสามารถให้ระดับผลการเรียนหรือระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียน เป็นระบบตัวเลข ระบบตัวอักษร ระบบร้อยละหรือระบบที่ใช้คำสำคัญสะท้อนมาตรฐาน

การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้นให้มีระดับผลการประเมินเป็นดีเยี่ยม ดี ผ่านและไม่ผ่าน

การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรมการปฏิบัติกิจกรรม และผลงานของนักเรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และให้ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่านและไม่ผ่าน

ระดับมัธยมศึกษา

ในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชาให้ใช้ตัวเลขแสดงระดับผลการเรียนเป็น 5 ระดับ

การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้นให้มีระดับผลการประเมินเป็นดีเยี่ยม ดี ผ่าน และไม่ผ่าน

การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และให้ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่านและไม่ผ่าน

1.3 การรายงานผลการเรียน

การรายงานผลการเรียนเป็นการสื่อสารให้ผู้ปกครองและผู้เรียนให้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาต้องสรุปผลการประเมินและจัดทำเอกสารรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ๆ หรืออย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

2. เกณฑ์การจบการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเกณฑ์กลางสำหรับการจบการศึกษาเป็น 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 31-32)

2.1 เกณฑ์การจบระดับประถมศึกษา

- 1) ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและรายวิชา/กิจกรรมเพิ่มเติมตามโครงสร้างเวลาเรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด
- 2) ผู้เรียนต้องมีผลการประเมินรายวิชาพื้นฐานผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
- 3) ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
- 4) ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
- 5) ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.2 เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

- 1) ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติมไม่เกิน 81 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 63 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด
- 2) ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 63 หน่วยกิตและรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 14 หน่วยกิต
- 3) ผู้เรียนมีผลการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนดการประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
- 4) ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
- 5) ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.3 เกณฑ์การจบมัธยมศึกษาตอนปลาย

- 1) ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 81 หน่วยกิต โดยเน้นรายวิชาพื้นฐาน 39 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด
- 2) ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 39 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติม 77 หน่วยกิต
- 3) ผู้เรียนมีผลการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินที่สถานศึกษากำหนด
- 4) ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
- 5) ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

สำหรับการจบการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเช่น การศึกษาเฉพาะทาง การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ การศึกษาทางเลือก การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส การศึกษาตามอัธยาศัย ให้คณะกรรมการของสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์ในแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

1.3 การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 1-38) ได้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยได้กำหนดแนวทางในการบริหารไว้เป็น 3 ระดับดังนี้

1.3.1 การบริหารจัดการหลักสูตรระดับชาติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เป็นหน่วยงานหลักที่ดูแลการจัดการศึกษาในระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552 มาตรา 27 กำหนดให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ นอกจากนี้ยังระบุให้การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษายึดหลักการมีเอกภาพด้านนโยบาย มีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นและสถานศึกษาให้มีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542) ได้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและการจัดระบบประกันคุณภาพ ตลอดจนให้มีการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู ณาจารย์ และบุคลากร

ทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 10) นับเป็นหน่วยงานส่วนกลางที่มีภารกิจสำคัญในการกำหนดนโยบายพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของชาติ สำหรับให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาใช้เป็นกรอบทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด และเพื่อการดำเนินการพัฒนาผู้เรียนสู่เป้าหมายที่กำหนดในระดับชาติ สพฐ. จำเป็นต้องส่งเสริม สนับสนุน หน่วยงานระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาในการนำหลักสูตรแกนกลางไปใช้และในการพัฒนาสาระหลักสูตรในส่วนที่สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง การส่งเสริมสนับสนุนอาจดำเนินการในรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ ทั้งการส่งเสริมด้านบุคลากร งบประมาณและทรัพยากรต่าง ๆ และการส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ เป็นต้น

นอกจากนั้นเพื่อเป็นหลักประกันว่าในการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่ระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้บรรลุเป้าหมายและเจตนารมณ์ของหลักสูตร หน่วยงานส่วนกลางจำเป็นต้องมีการติดตามประเมินผล และควบคุมคุณภาพอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องโดยดำเนินการในหลายลักษณะทั้งการติดตามการใช้หลักสูตรการทดสอบหรือประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ และการจัดระบบประกันคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ

1.3.2 การบริหารหลักสูตรระดับท้องถิ่น

ในระบบการศึกษาที่มีการกระจายอำนาจในท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ ในระดับท้องถิ่นสู่การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน อีกทั้งเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาของโรงเรียนภายใต้การดูแลรับผิดชอบ ในเขตพื้นที่ให้จัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งเป็นเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกันในระดับชาติ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้จะต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน มีความรักความภาคภูมิใจในบ้านเกิดเมืองนอนและท้องถิ่นของตน

เพื่อให้การจัดการศึกษาภายในท้องถิ่นบรรลุผลดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานระดับท้องถิ่น จะต้องจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น สำหรับสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในเรื่องเกี่ยวกับชุมชน ท้องถิ่น โดยดำเนินการให้ฝ่ายต่าง ๆ อาทิ โรงเรียน ผู้ปกครอง ประชาชนในท้องถิ่น นักธุรกิจชุมชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการ

จัดทำกรอบหลักสูตรเพื่อให้ได้แนวคิด มุมมองที่หลากหลาย ครอบคลุมเรื่องสำคัญที่ผู้เรียนในท้องถิ่นควรเรียนรู้และมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

เขตพื้นที่การศึกษาจะต้องส่งเสริม สนับสนุนและช่วยเหลือสถานศึกษา ภายในเขตพื้นที่ให้สามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ตลอดจนช่วยพัฒนาผู้บริหารให้มีวิสัยทัศน์และเป็นผู้นำทางวิชาการพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้ชุมชนและผู้ปกครองเกิดความมั่นใจว่าลูกหลานของตนได้รับการศึกษาที่ดี เขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานระดับท้องถิ่นจะต้องจัดให้มีระบบการกำกับ ดูแล และตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ พร้อมทั้งรายงานข้อมูลย้อนกลับแก่โรงเรียนเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรและ การเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

1.3.3 การบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2549 : 110-117) ได้กล่าวถึงการบริหารหลักสูตร หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่นำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน การบริหารหลักสูตรประกอบด้วย การวางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินผลหลักสูตร

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน (2553 : 42-49) ได้กล่าวถึงการบริหารหลักสูตร หมายถึง กระบวนการบริหารงานการใช้หลักสูตร แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมการหลักสูตร การดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตร โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การเตรียมการหลักสูตร เป็นการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยต้องเตรียมการล่วงหน้าก่อนเปิดหลักสูตร การวางแผนการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ และนำนวัตกรรมทางการศึกษามาช่วยเป็นสิ่งจำเป็น การเตรียมการหลักสูตรมีดังนี้

1.1 การตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนใช้ในด้านของรูปแบบ โครงสร้าง เนื้อหาวิชา วิธีจัดการเรียนการสอน สื่อการสอน

1.2 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร เช่น การออกแบบเอกสารสิ่งพิมพ์ การใช้สื่อมวลชนและการประชุมสัมมนา

1.3 การเตรียมความพร้อม ประกอบด้วย ผู้สอน ผู้นิเทศ ผู้บริหาร สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่ งบประมาณ แหล่งเรียนรู้ ผู้เรียนและเอกสารหลักฐานทางวิชาการ ตลอดจนการจัดโครงสร้างของหน่วยงาน

2. ขั้นตอนดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรไปใช้ ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรดังนี้

- 2.1 การประชุมครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร
- 2.2 การปฐมนิเทศนักเรียน เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับการเรียนการสอน
- 2.3 การจัดทำคู่มือและเอกสารการสอน
- 2.4 การจัดตารางเรียน ครู สิ่งอำนวยความสะดวก และแหล่งเรียนรู้ใน

การฝึกประสบการณ์

3. การประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตร เมื่อได้นำหลักสูตรไปใช้ ควรมีการจัดการประเมินเกี่ยวกับหลักสูตร วัตถุประสงค์ของการประเมินผลเพื่อจะพิจารณาว่าตรงกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือเพื่อจะได้นำใช้ในการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับหลักสูตร

กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 36-69) ได้ให้แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา ดังนี้ สถานศึกษามีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ จึงมีบทบาทสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและดำเนินการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยต้องสร้างความมั่นใจต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง และชุมชนว่าผู้เรียนจะมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด และเกิดสมรรถนะสำคัญ ตลอดจนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ดังกล่าว สถานศึกษาจะต้องออกแบบหลักสูตรให้ครอบคลุมส่วนที่เป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กระทรวงได้ประกาศใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุถึงคุณภาพตามมาตรฐาน อันเป็นความคาดหวังที่กำหนดไว้ร่วมกันในการพัฒนาเยาวชนทุกคนในชาติ นอกจากนั้นหลักสูตรสถานศึกษายังต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนสามารถอยู่ในสังคมแวดล้อมได้อย่างมีความสุข และเกิดความรักใคร่ผูกพันในบ้านเกิดเมืองนอนมีบทบาทในการร่วมพัฒนาชุมชน

ในการจัดการศึกษาให้บรรลุผลดังกล่าว นอกจากสถานศึกษาต้องพัฒนาหลักสูตรที่ครอบคลุมส่วนสำคัญดังกล่าวแล้ว ยังต้องมีการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพสถานศึกษาต้องมีการเตรียมวางแผน เพื่อใช้หลักสูตรใหม่ ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรใหม่ และเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตรพิจารณาถึงงบประมาณ และอาคารสถานที่ว่าพอเพียงหรือไม่ การเตรียมบุคลากรเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรจะดำเนินการ โดยวิธีใด การวางแผนงานเพื่อใช้หลักสูตรอย่างละเอียดรอบคอบและมีขั้นตอน จะทำให้การใช้หลักสูตรประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย โรงเรียนควรมีการส่งเสริมสนับสนุนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติอย่างเหมาะสม เนื่องจากสถานศึกษาแต่ละแห่งมีบริบทต่างกัน ความพร้อมต่างกัน และแตกต่างกันในด้านงบประมาณ ทรัพยากร สถานที่

และบุคลากร รวมทั้งผู้เรียนในสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษาก็มาจากพื้นเพครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคมที่ต่างกัน มีความรู้ความสามารถ ตลอดจนความต้องการที่แตกต่างกัน ดังนั้นการวางแผนในการบริหารจัดการหลักสูตร จึงควรพิจารณาให้สอดคล้องสัมพันธ์กับปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวด้วย

การจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 38-39) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ อาทิ ฝ่ายบริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน โดยทั่วไปนั้นมีการดำเนินงานใน 2 ส่วนคือ

1. การดำเนินการระดับสถานศึกษา ดำเนินการโดยองค์คณะบุคคลในระดับสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการ เพื่อพิจารณาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง เช่น ระเบียบการวัดประเมินผล การเรียน เอกสารบันทึก และรายงานผลการเรียน

2. การดำเนินการระดับชั้นเรียน ดำเนินการโดยครูผู้สอน เช่น การออกแบบหน่วยการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนรู้หรืองานที่มอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติ สื่อการสอน หรือวิธีการวัดประเมินผลที่ต้องปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม

ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยทั่วไปนั้นดำเนินการโดยคณะกรรมการหรือคณะทำงานซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการโดยสังเขป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 38-39) ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน : คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ : แหล่งข้อมูลที่สำคัญต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อาทิ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ข้อมูลจากการวิเคราะห์ สภาพปัญหา จุดเน้น ความต้องการของชุมชนและของสถานศึกษา แต่ละแห่ง ตลอดจนความต้องการของผู้เรียน

3. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา : พิจารณาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ วิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา คำอธิบายรายวิชา แนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และเกณฑ์การจบการศึกษา พร้อมกันนี้สถานศึกษาจะต้องจัดทำเอกสารระเบียบการวัดผลประเมินผลเพื่อใช้ควบคู่กับหลักสูตรสถานศึกษา

4. ตรวจสอบพิจารณาคุณภาพหลักสูตร : เมื่อจัดทำร่างหลักสูตรสถานศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้วก่อนจะดำเนินการในขั้นตอนต่อไปในการเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาควรมีการพิจารณาคุณภาพ ความถูกต้อง เหมาะสม โดยสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ หรือการรับฟังความคิดเห็นผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5. คณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ : นำเสนอร่างเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาและระเบียบการวัดประเมินผลต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ เมื่อผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาแล้วให้จัดทำเป็นประกาศ หรือคำสั่งเรื่องให้ใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ลงนาม

6. ใช้หลักสูตรสถานศึกษา : ครูผู้สอนนำหลักสูตรสถานศึกษาไปกำหนดโครงสร้างรายวิชา และออกแบบหน่วยการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย

7. วิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตร : ดำเนินการติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เป็นระยะ ๆ เพื่อนำผลจากการติดตามมาใช้เป็นข้อมูลพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพและมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

การดำเนินการระดับชั้นเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 59) ได้กล่าวถึงการดำเนินการระดับชั้นเรียนไว้ว่า ในระดับชั้นเรียนครูผู้สอนแต่ละคนมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำโครงสร้างรายวิชาและออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วหากรายวิชาใดมีผู้สอนมากกว่าหนึ่งคน ครูอาจร่วมมือกันทำงานเป็นทีมเพื่อวางแผนและออกแบบการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ การกิจของครูในระดับชั้นเรียนมีดังนี้

1. การจัดทำโครงสร้างรายวิชา รายวิชาแต่ละรายวิชานั้นต้องประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้หลายหน่วย ซึ่งได้วางแผนออกแบบไว้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย การจัดทำโครงสร้างรายวิชา เพื่อให้ทราบรายวิชานั้นประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้จำนวนเท่าใด เรื่องใดบ้าง แต่ละหน่วยพัฒนาให้ผู้เรียนบรรลุตัวชี้วัด โดยใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอนเท่าใด สัดส่วน การเก็บคะแนนของรายวิชานั้นเป็นอย่างไร

2. หน่วยการเรียนรู้บูรณาการ หน่วยการเรียนรู้บางหน่วยอาจเป็นหน่วยที่บูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ การออกแบบการเรียนรู้อัตลักษณ์นี้ครูผู้สอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันออกแบบและวางแผนการสอนและการวัดประเมินผลหน่วยนั้น ๆ ร่วมกัน ครูรับผิดชอบสอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องควรได้มีการวางแผนร่วมกันในการออกแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับหน่วย

นั้นสำหรับการประเมินผลนั้น เกณฑ์ที่ใช้ประเมินตามตัวชี้วัดของรายวิชาใดก็นำคะแนนกลับไปรายงานในรายวิชานั้น

การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 61-62) สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน จึงจำเป็นต้องจัดมาตรการส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตรด้านต่าง ๆ ที่สำคัญได้แก่

การพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาหลักสูตรและใช้หลักสูตรซึ่งในที่สุดจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สถานศึกษาควรกำหนดการพัฒนาบุคลากรดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 65)

1. มอบหมายให้มีคณะทำงานด้านการพัฒนาบุคลากร
2. ประเมินความต้องการ ความจำเป็น และวางแผนการพัฒนาบุคลากร
3. ดำเนินการพัฒนาบุคลากรตามแผน เช่น การประชุม สัมมนา อบรมเชิงปฏิบัติการ หรือการศึกษาดูงาน
4. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีมุมหรือศูนย์รวมความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้แบบอิงมาตรฐานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง
5. ส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรม แลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ

การสนับสนุนงบประมาณทรัพยากร

การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้แบบอิงมาตรฐาน เป็นการปรับกระบวนการสอนที่แตกต่างไปจากเดิม จำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องจัดทรัพยากรและปัจจัยที่เอื้อต่อการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จต่อการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 66-67)

1. จัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับการพัฒนาหลักสูตร
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีสื่อวัสดุอุปกรณ์และเอกสารต่าง ๆ อย่างเพียงพอเป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับความต้องการ
3. จัดสรรการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า
4. บริหารทรัพยากรบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การจัดครูเข้าสอนการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง

การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม

การจะส่งเสริมให้การจัดทำและใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาและสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 66-67)

1. ให้ฝ่ายต่าง ๆ ทั้งผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร ครูและนักเรียน ซึ่งเป็นผู้ได้รับผลโดยตรงจากการใช้หลักสูตร ได้มีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาหลักสูตรและตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา

2. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างบรรยากาศการร่วมคิด ร่วมทำ สถานศึกษาควรจัดสรรเวลาให้ครูได้วางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน โดยใช้กระบวนการกลุ่ม พยายามลดภาระงานอื่น ๆ ของครู โดยให้มุ่งที่งานสอนเป็นหลัก

3. สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม และการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาซึ่งอาจเป็นเครือข่ายภายใน เช่น เครือข่ายผู้ปกครอง หรือเครือข่ายภายนอกทั้งของรัฐและเอกชน ซึ่งสามารถจะสนับสนุนและส่งเสริมให้มีทรัพยากรและปัจจัยเพิ่มขึ้นในการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

การส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการ

ความสำเร็จในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับบรรยากาศทางวิชาการ ซึ่งสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดขึ้น โดยดำเนินการดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 67)

1. จัดระบบการบริหารงานทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ทั้งเรื่องการจัดกลุ่มผู้เรียน และโครงการที่จะส่งเสริมการเรียนรู้และคุณธรรม การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา การลงโทษ และให้รางวัลผู้เรียน

2. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ทั้งห้องสมุด แหล่งการเรียนรู้ มุมค้นคว้าแก่ครูผู้สอน และนักเรียน การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

3. สนับสนุนให้มีระบบข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตร เช่น สภาพความเป็นอยู่ ทรัพยากร เศรษฐกิจ อาชีพ และความต้องการของท้องถิ่น

4. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำเสนอหรือเผยแพร่ผลงานทางวิชาการเพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ให้เพื่อนครู และบุคลากรทางการศึกษา

การกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา

การกำกับดูแลคุณภาพของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการนำหลักสูตรไปใช้จึงเป็นสิ่งจำเป็นสถานศึกษาสามารถดำเนินการได้หลายแนวทางได้แก่ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 68-70)

การนิเทศ ติดตาม การใช้หลักสูตร

สถานศึกษาควรจัดให้มีแผนนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ ดำเนินการให้กระบวนการนิเทศเป็นวัฒนธรรมในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้เกิดระบบการนิเทศ ติดตามที่เป็นกัลยาณมิตร ควรดำเนินการดังนี้

1. ร่วมกันกำหนดความต้องการในการรับการนิเทศ หรือกำกับ ติดตาม เพื่อเฝ้าระวังมิให้คุณภาพการจัดทำและใช้หลักสูตรเกิดปัญหา อุปสรรคและส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียน
2. สร้างความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรในเชิงบวกแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นกระบวนการดูแล ช่วยเหลือเพื่อให้การใช้หลักสูตรที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ
3. กำหนดข้อตกลงเพื่อการขับเคลื่อน การนิเทศติดตามร่วมกันและมีแผนการดำเนินการอย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม
4. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการให้มีการนิเทศติดตาม อย่างเป็นระบบ ครบวงจรทั้งในระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา อย่างต่อเนื่องและครอบคลุม

การประกันคุณภาพภายใน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552 กำหนดให้สถานศึกษามีการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในและการเตรียมความพร้อมสำหรับการประกันคุณภาพภายนอกเป็นระบบควบคุมคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นกลไกสำคัญในการสร้างความมั่นใจต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนว่าจะสามารถจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สถานศึกษาต้องจัดระบบประกันคุณภาพที่เน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

การวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตร

การวิจัยจะเป็นที่มาของข้อมูลข่าวสารที่แม่นยำตรงแสดงจุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหาสาเหตุและแนวทางการปรับปรุงพัฒนาให้สถานศึกษาสามารถจัดหลักสูตรการเรียนการสอนได้

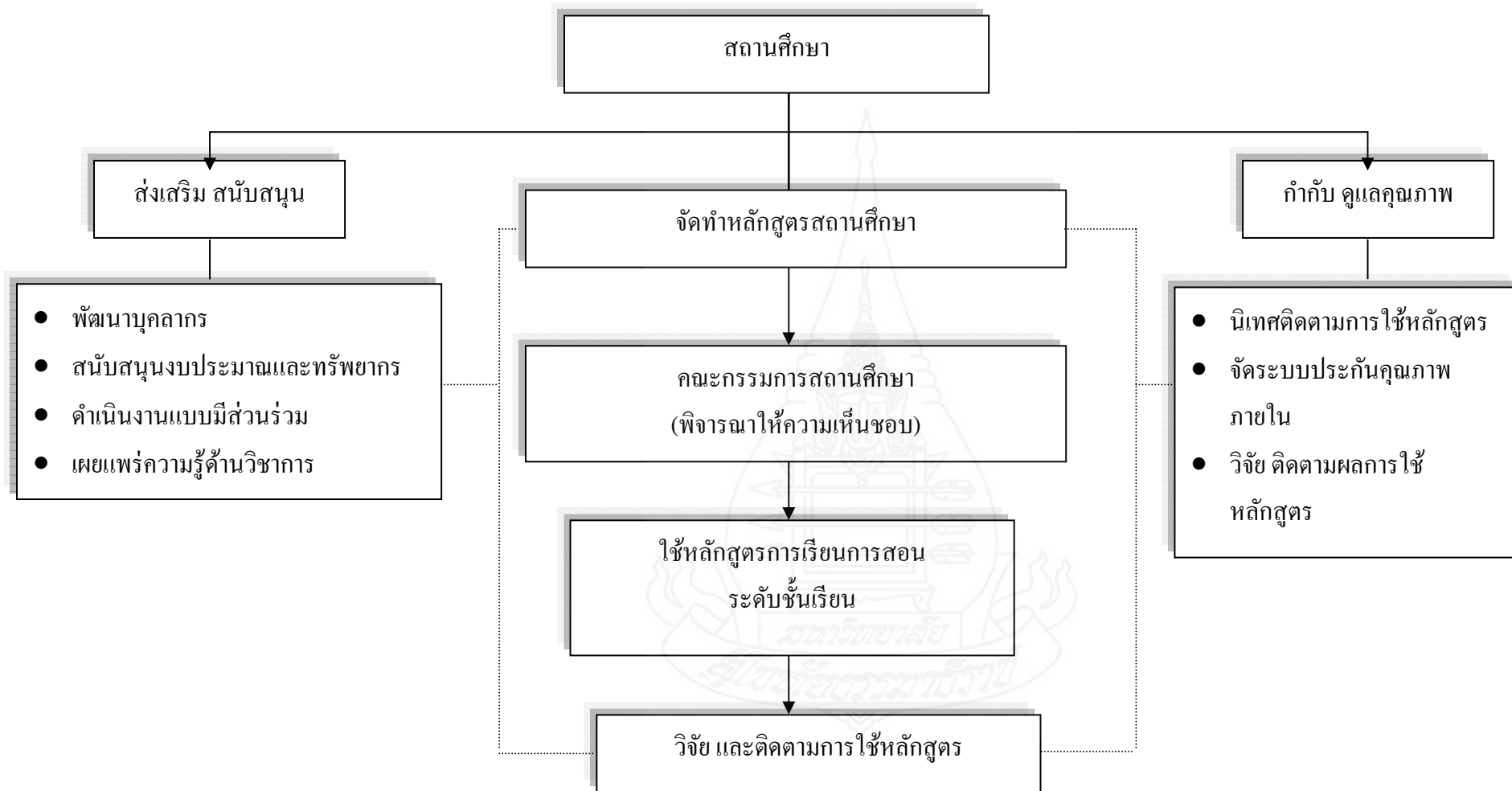
อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 69-70) สถานศึกษาควรดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อนำผลมาประกอบการ
พิจารณาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสม สอดคล้องกับผู้เรียนและความต้องการของ
ผู้ปกครอง ชุมชน

2. การวิจัยประเมินผลการใช้หลักสูตร การประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นส่วน
สำคัญส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งสถานศึกษาต้องมีความตระหนักในการ
ปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาทั้ง
ด้านสติปัญญา ร่างกาย คุณธรรม บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ระดับชาติ และสามารถดำรงชีวิตใน
สังคมได้อย่างมีความสุข กระบวนการประเมินผลการใช้หลักสูตรสามารถดำเนินการได้ระหว่างการ
ใช้หลักสูตร เมื่อนำหลักสูตรไปใช้เรียบร้อยแล้ว หรือจากการติดตามผลผลิตของหลักสูตร คือ
ผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตรนั่นเอง

นอกจากนั้นสถานศึกษาควรสนับสนุนส่งเสริมให้ครูทำวิจัยปฏิบัติการ (Action
research) เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง โดยการวิจัยนั้นอาจเริ่มต้น
จากการเลือกปัญหาการวิจัยที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อผู้เรียนมากที่สุดก่อน และที่มาของ
ปัญหาการวิจัยอาจเกิดจากผู้เรียน เช่น ปัญหาพฤติกรรม ปัญหาการเรียนรู้ หรือการจัดการเรียนการ
สอน ซึ่งเมื่อได้ปัญหาก็สามารถดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไป

เพื่อให้เข้าใจโครงสร้างของการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษาผู้วิจัย
เสนอภาพโครงสร้างของการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาดังภาพ
ที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

2. บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนและครูในการนำหลักสูตรไปใช้

หมศกคี่ อินทร์รักษ์ (2549 : 116) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารหลักสูตรดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งมั่นสร้างระบบคุณภาพให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา กำหนดทิศทางและนโยบายที่ชัดเจน ปรับปรุงยกระดับมาตรฐานและกำหนดขั้นตอนการทำงาน รวมทั้งการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ พัฒนาบุคลากรให้สามารถทำงานเป็นทีม มีส่วนร่วมในการบริหารงานในสถานศึกษา รวมทั้งการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนรู้สนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียน พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และระดมทรัพยากรท้องถิ่น ชุมชน เพื่อจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยที่ผู้บริหารและครูวิชาการมีบทบาทในการดำเนินการ ดังนี้

บทบาทของผู้บริหารและครูวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

หมศกคี่ อินทร์รักษา (2549 : 98-99) ผู้บริหาร โรงเรียนเป็นบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาซึ่งมีแนวปฏิบัติดังนี้

1. ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรให้กระจ่างเพื่อจะได้คำแนะนำแก่ครูผู้สอน และวางแผนในการเตรียมการดำเนินการใช้หลักสูตร
2. จัดเตรียมบุคลากรโดยการประชุม อบรม สัมมนา เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร
3. จัดครูเข้าสอนให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ตามความถนัดและความสนใจ
4. ให้บริการ และสนับสนุนการสอนของครู โดยการจัดทำจัดหาเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม
5. ดำเนินการนิเทศ ติดตามผลและประเมินผลการใช้หลักสูตร
6. สร้างขวัญและกำลังใจ ตลอดจนส่งเสริมความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน
7. ประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรกับนักเรียน ครู ผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

บทบาทของครูในการนำหลักสูตรไปใช้

กรมวิชาการ (2544) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของครูไว้ดังนี้

1. วางแผนสร้างหน่วยการเรียนรู้
2. จัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. จัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก
4. พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ทันต่อเหตุการณ์
5. เป็นแบบอย่างที่ดีมีคุณธรรม

6. จัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียน
7. จัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้
8. จัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล

ภารกิจสำคัญของผู้สอน

เอกรินทร์ สีมหาศาลและคณะ (2552 : 36) ได้กล่าวถึงภารกิจของครูผู้สอนไว้ดังนี้ การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพและคุณลักษณะตามเป้าหมายของหลักสูตร ต้องปฏิบัติภารกิจสำคัญต่อไปนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน
2. กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนด้านความรู้และทักษะกระบวนการที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการและความสัมพันธ์รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์
3. ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่นำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย
4. จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่นเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
5. ประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด ธรรมชาติของวิชา และระดับพัฒนาการของผู้เรียน
6. วิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียนรวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง และนอกจากที่กล่าวมาแล้ว บทบาทหน้าที่ของครูเกี่ยวกับการบริหารและจัดการหลักสูตรเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหน้าที่ของครูผู้สอนอีกหลายประการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 25-35) ดังนี้

การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นเป้าหมายสำคัญสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน

ผู้สอนต้องพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน

1. หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทาง สมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

2. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่ หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็น สำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย

กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน พัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้นผู้สอน จึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัด กระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งวัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียน ได้ พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งเป็นเป้าหมายที่กำหนด

4. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและ ผู้เรียนควรมีบทบาท ดังนี้

4.1 บทบาทของผู้สอน

1) ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการ จัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

- 2) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะ กระบวนการที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการและความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 3) ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย
- 4) จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้
- 5) จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- 6) ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน
- 7) วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

4.2 บทบาทของผู้เรียน

- 1) กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง
- 2) เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ
- 3) ลงมือปฏิบัติจริง สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ
- 4) มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู
- 5) ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการและลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

การจัดหาสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง หรือปรับปรุงเลือกใช้อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยสถานศึกษาควรจัดให้มีเพียงพอเพียงพอพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการ ดังนี้

1. จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษา ค้นคว้า และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน สังคมโลก
2. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ให้ผู้สอน รวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ป็นสื่อการเรียนรู้
3. เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
4. ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ
5. ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
6. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ และสม่ำเสมอ

ในการจัดทำ การเลือกใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในสถานศึกษาควรคำนึงถึงหลักการสำคัญของสื่อการเรียนรู้ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เนื้อหา มีความถูกต้องและทันสมัย ไม่กระทบความมั่นคงของชาติ ไม่ขัดต่อศีลธรรม มีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง รูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่าย และน่าสนใจ

การจัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัด เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ มีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินระดับชั้นเรียน

เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงการ การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน

การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใดมีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

2. การประเมินระดับสถานศึกษา

เป็นการตรวจสอบผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และเป็นการประเมินเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีสิ่งที่ต้องการพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติ และระดับเขตพื้นที่การศึกษาผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา และการรายงานผลการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และชุมชน

3. การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา

เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพผู้เรียนด้วยวิธีการและเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการ โดยเขตพื้นที่การศึกษาหรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด และหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. การประเมินระดับชาติ

เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมินผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ

ข้อมูลการประเมินในระดับต่าง ๆ ข้างต้น เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการตรวจสอบทบทวนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถือเป็นภาระความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพบนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการ ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนทั่วไป กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่ำ กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาด้านวินัยและพฤติกรรม กลุ่มผู้เรียนที่ปฏิเสธโรงเรียน กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มพิการทางร่างกายและสติปัญญา เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมินจึงเป็นหัวใจของสถานศึกษาในการดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนได้ทันทั่วถึง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและประสบความสำเร็จในการเรียน

สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้อง และเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เป็นข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน

เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียน

1. การตัดสิน การให้ระดับ และการรายงานผลการเรียน

1.1 การตัดสินผลการเรียน

ในการตัดสินผลการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ การอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น ผู้สอนต้องคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก และต้องเก็บข้อมูลของผู้เรียนทุกด้านอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องในแต่ละภาคเรียน รวมทั้งสอนซ่อมเสริมผู้เรียนให้พัฒนาตนเต็มตามศักยภาพ

ระดับประถมศึกษา

- 1) ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด

- 2) ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
- 3) ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา
- 4) ผู้เรียนต้องได้รับการประเมิน และมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ระดับมัธยมศึกษา

1) ตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนตลอดภาคเรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดในรายวิชานั้น ๆ

- 2) ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัดและผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
- 3) ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา
- 4) ผู้เรียนต้องได้รับการประเมิน และมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การพิจารณาเลื่อนชั้นทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ถ้าผู้เรียนมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย และสถานศึกษาพิจารณาเห็นว่าสามารถพัฒนาและสอนซ่อมเสริมให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษาที่จะผ่อนผันให้เลื่อนชั้นได้ แต่หากผู้เรียนไม่ผ่านรายวิชาจำนวนมาก และมีแนวโน้มว่าจะเป็นปัญหาต่อการเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น สถานศึกษาอาจตั้งคณะกรรมการพิจารณาให้เรียนซ้ำชั้นได้ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงวุฒิภาวะและความรู้ความสามารถของผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 การให้ระดับผลการเรียน

ระดับประถมศึกษา

ในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชา สถานศึกษาสามารถให้ระดับผลการเรียนหรือระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียน เป็นระบบตัวเลข ระบบตัวอักษร ระบบร้อยละหรือระบบที่ใช้คำสำคัญสะท้อนมาตรฐาน

การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้นให้มีระดับผลการประเมินเป็นดีเยี่ยม ดี ผ่าน และไม่ผ่าน

การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วม กิจกรรมการปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และให้ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่านและไม่ผ่าน

ระดับมัธยมศึกษา

ในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชา ให้ใช้ตัวเลขแสดงระดับผลการเรียนเป็น 8 ระดับ

การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้นให้มีระดับผลการประเมินเป็นดีเยี่ยม ดี ผ่าน และไม่ผ่าน

การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรมการปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และให้ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่านและไม่ผ่าน

1.3 การรายงานผลการเรียน

การรายงานผลการเรียนเป็นการสื่อสารให้ผู้ปกครอง และผู้เรียนทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาต้องสรุปผลการประเมินและจัดทำเอกสารรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ๆ หรืออย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

การรายงานผลการเรียนสามารถรายงานเป็นระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียนที่สะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้

2. เกณฑ์การจบการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเกณฑ์กลางสำหรับการจบการศึกษาเป็น 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.1 เกณฑ์การจบระดับประถมศึกษา

1) ผู้เรียนรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชา/กิจกรรมเพิ่มเติมตามโครงสร้างเวลาเรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

2) ผู้เรียนต้องมีผลการประเมินรายวิชาพื้นฐาน ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

3) ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

4) ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

5) ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.2 เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

- 1) ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติมไม่เกิน 81 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 63 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด
- 2) ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 63 หน่วยกิตและรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 14 หน่วยกิต
- 3) ผู้เรียนมีผลการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
- 4) ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
- 5) ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.3 เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

- 1) ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 81 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 39 หน่วยกิตและรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด
- 2) ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 39 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิต
- 3) ผู้เรียนมีผลการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
- 4) ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
- 5) ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

สำหรับการจบการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น การศึกษาเฉพาะทาง การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ การศึกษาทางเลือก การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส การศึกษาตามอัชฌาศัย ให้คณะกรรมการของสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์ในแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

เอกสารหลักฐานการศึกษา

เอกสารหลักฐานการศึกษา เป็นเอกสารสำคัญที่บันทึกผลการเรียน ข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของผู้เรียนในด้านต่างๆ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. เอกสารหลักฐานการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

1.1 ระเบียบแสดงผลการเรียนรู้

เป็นเอกสารแสดงผลการเรียนรู้และรับรองผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามรายวิชาผลการประเมินการอ่าน คิควิเคราะห์และเขียน ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา และผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาจะต้องบันทึกข้อมูลและออกเอกสารนี้ให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) จบการศึกษามัธยมศึกษา (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6) หรือเมื่อลาออกจากสถานศึกษาในทุกกรณี

1.2 ประกาศนียบัตร

เป็นเอกสารแสดงวุฒิการศึกษาเพื่อรับรองศักดิ์และสิทธิ์ของผู้จบการศึกษาที่สถานศึกษาให้ไว้แก่ผู้จบการศึกษามัธยมศึกษา และผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3 แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา

เป็นเอกสารอนุมัติการจบหลักสูตร โดยบันทึกรายชื่อและข้อมูลของผู้จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) ผู้จบการศึกษามัธยมศึกษา (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) และผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6)

2. เอกสารหลักฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนด

เป็นเอกสารที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อบันทึกพัฒนาการ ผลการเรียนรู้ และข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับผู้เรียน เช่น แบบรายงานประจำตัวนักเรียน แบบบันทึกผลการเรียนประจำรายวิชา ระเบียบสะสม ใบรับรองผลการเรียน และเอกสารอื่น ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการนำเอกสารไปใช้

การเทียบโอนผลการเรียน

สถานศึกษาสามารถเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียนในกรณีต่าง ๆ ได้แก่ การย้ายสถานศึกษา การเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา การย้ายหลักสูตร การออกกลางคันและขอกลับเข้ารับการศึกษาคือ การศึกษาจากต่างประเทศและขอเข้าศึกษาต่อในประเทศ นอกจากนี้ยังสามารถเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์จากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น สถานประกอบการ สถาบันศาสนา สถาบันการฝึกอบรมอาชีพ การจัดการศึกษาโดยครอบครัว

การเทียบโอนผลการเรียน ควรดำเนินการในช่วงก่อนเปิดภาคเรียน หรือต้นภาคเรียนที่สถานศึกษาผู้ขอรับเทียบโอนเป็นผู้เรียน ทั้งนี้ผู้เรียนที่ได้รับการเทียบโอนผลการเรียนต้อง

ศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษาที่รับเทียบโอนอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยสถานศึกษาที่รับผู้เรียนจากการเทียบโอนควรกำหนดรายวิชา/จำนวนหน่วยกิตที่จะรับเทียบโอนตามความเหมาะสม

การพิจารณาการเทียบโอน สามารถดำเนินการได้ ดังนี้

1. พิจารณาจากหลักฐานการศึกษา และเอกสารอื่น ๆ ที่ให้ข้อมูลแสดงความรู้ความสามารถของผู้เรียน

2. พิจารณาจากความรู้ ความสามารถของผู้เรียนโดยการทดสอบด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติ

3. พิจารณาจากความสามารถและการปฏิบัติในสภาพจริง

การเทียบโอนผลการเรียนให้ เป็นไปตามประกาศ หรือแนวปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับการเทียบโอนเข้าสู่การศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ดำเนินการตามแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่การศึกษาในระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ปัญหากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

ฉันท ชาติทอง (2552 : 278-279) กระบวนพัฒนาหลักสูตรของครูนั้นมีปัญหาและอุปสรรคที่ครูต้องเผชิญหลายประการ

ประการแรก คือ ครูไม่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งขาดเอกสารและแหล่งความรู้จึงเป็นเหตุให้ครูไม่สามารถกำหนดรายละเอียดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอนและการวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาได้อย่างมีคุณภาพ

ประการที่สอง คือ ครูไม่มีความรู้ความเข้าใจ ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของท้องถิ่น และภูมิปัญญาในท้องถิ่น จึงไม่สามารถคัดเลือกหรือนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร

ประการที่สาม คือ ครูมีภารกิจมากจึงไม่มีเวลาหรือไม่คิดที่จะนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร (อังกุล สมคะเนย์. 2535 : 88)

ประการที่สี่ คือ โรงเรียนขาดงบประมาณในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตร (วิจิตร ไชยศิลป์. 2537 : 84)

ประการสุดท้าย คือการขาดลักษณะชุมชนการเรียนรู้ในกลุ่มครู

ฉันท ชาติทอง (2552 : 280-281) ได้กล่าวถึงปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรสามารถสรุปได้ 2 ประการใหญ่ ๆ ก็คือ

1. ปัญหาที่เกิดจากปัจจัยภายนอก ซึ่งได้แก่ ระบบการจัดการศึกษาเดิมที่มีการกำหนดหลักสูตรและแผนการสอนมาจากส่วนกลางเป็นเหตุให้ครูเคยชินต่อการปฏิบัติตามหลักสูตรและแผนการสอนสำเร็จรูปแทนการคิดสร้างหลักสูตรและแผนการสอนขึ้นด้วยตนเอง รวมทั้งกำหนดภาระงานที่นอกเหนือจากการสอนที่ครูแต่ละคนต้องรับผิดชอบมากเกินไป ทำให้ครูไม่มีเวลาทุ่มเทให้กับการพัฒนาหลักสูตรได้เต็มที่ การจัดให้ความรู้เอกสารและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมที่ไม่สามารถสนองต่อความต้องการของครูจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำมาซึ่งการขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตร ตลอดจนการขาดการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอและเหมาะสมในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน

2. ปัญหาที่เกิดจากปัจจัยภายนอก ซึ่งได้แก่ ตัวครูเอง ขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ขาดทักษะในการเก็บข้อมูล เพื่อนำมาสร้างเป็นเนื้อหาหลักสูตร ขาดความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับชาวบ้านอันก่อให้เกิดช่องว่างระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งเป็นเหตุให้ครูไม่มีความเข้าใจประวัติความเป็นมา และพื้นฐานทางสังคมในแง่ลึก ในขณะที่เดียวกันทำให้ชาวบ้านเกิดความเกรงใจและไม่สะดวกใจที่จะให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับความต้องการที่แท้จริงของชาวบ้าน ไม่กล้าที่จะให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับเปลี่ยนระบบการจัดการศึกษาให้สนองต่อสภาพวิถีวัฒนธรรมและค่านิยมของชาวบ้าน ตลอดจนการขาดทักษะในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ของครูเป็นเหตุให้การพัฒนาหลักสูตรเป็นไปอย่างไม่ราบรื่น ส่งผลให้ครูเกิดการท้อแท้และหมดกำลังใจที่จะดำเนินการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

รุ่งนภา นุตราวงศ์ และคณะ (2553 : 94-97) ผลการวิจัยที่ได้จากข้อมูลการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรสถานศึกษา ซึ่งมีประสบการณ์ตรงในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และข้อมูลจากความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่ติดตามดูแลการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้ผลที่สอดคล้องสัมพันธ์กันถึงปัญหาอุปสรรคสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้แก่

1. การขาดความรู้ความเข้าใจของบุคลากร ผลที่พบจากการวิจัยนี้เป็นเรื่องยืนยันในเรื่องดังกล่าวได้ชัดเจน ในการนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ครั้งนี้พบว่าบุคลากรทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ที่เพียงพอที่จะทำให้การขับเคลื่อนการใช้หลักสูตรจากส่วนกลางสู่ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ครูมีภาระงานมาก จากการสำรวจความคิดเห็นและการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์และบุคลากรในระดับสถานศึกษาให้ข้อมูลที่สอดคล้องตรงกันถึงภาระงานของครูที่เป็นอุปสรรคสำคัญ

อีกประการหนึ่ง เช่น ภาระงานด้านธุรการ งานเอกสารและงานโครงการต่าง ๆ ซึ่งปัญหาดังกล่าว หากไม่มีการแก้ไขก็จะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการขับเคลื่อนการใช้หลักสูตรในครั้งนี้

3. เวลาไม่เพียงพอ เป็นที่ยอมรับกัน โดยทั่วไปว่าการเปลี่ยนแปลงนวัตกรรมของหลักสูตรเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาในการนำไปสู่ความสำเร็จที่โรงเรียนต้องดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง ที่ปรับปรุงใหม่นั้น เป็นงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากฝ่ายต่าง ๆ เป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาในการคิด อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและวิเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่ง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรได้มีการพิจารณาถึงกรอบระยะเวลาสำหรับการขับเคลื่อนการใช้หลักสูตรในโรงเรียนทั่วประเทศอย่างละเอียดถี่ถ้วน

4. ผู้บริหารขาดความเป็นผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาขาดความเป็นผู้นำทางวิชาการ และไม่ให้ความสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเท่าที่ควร เอกสารทางวิชาการและการวิจัยจำนวนมาก ชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการปรับเปลี่ยนและการใช้หลักสูตรผู้บริหารที่เป็นผู้นำจะช่วยกระตุ้นให้ครูรับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรมากยิ่งขึ้น อีกทั้งสามารถตัดสินใจช่วยแก้ไขปัญหาหรือให้คำแนะนำแก่ครูได้อย่างถูกต้อง

5. ข้อจำกัดของโครงสร้างหลักสูตรแกนกลาง จากการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนต้นแบบที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่าข้อกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนของหลักสูตรแกนกลางฯ ที่ระบุเพดานเวลาเรียนในแต่ละระดับชั้น คือ ระดับประถมศึกษา “ไม่เกิน 1000 ชั่วโมง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไม่เกิน 1200 ชั่วโมงต่อปี” ก่อให้เกิดข้อจำกัดในการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษาไม่สามารถเปิดสอนรายวิชาเพิ่มเติมอย่างหลากหลายสอดคล้องกับความต้องการเนื่องมาจากข้อจำกัดดังกล่าว

ปัญหาที่สรุปมาจากรายงานการวิจัยนำร่องการใช้หลักสูตร หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งพบปัญหาทั้งในด้านบุคลากรการบริหารจัดการ เงินใจ เวลา และโครงสร้างของหลักสูตร ซึ่งปัญหาเหล่านี้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องดำเนินการแก้ไข เพื่อให้หลักสูตรมีประสิทธิภาพส่งผลต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : บทคัดย่อ) ได้เสนอรายงานการวิจัยนำร่องการใช้หลักสูตร หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ผลของการวิจัย ได้ข้อค้นพบประเด็นสำคัญโดยสรุปดังนี้

1. การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ผลจากการสำรวจความคิดเห็นศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรพบว่า การใช้กระบวนการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร โดยการอบรมผ่านวิทยากรแกนนำในประเด็นเกี่ยวกับวิธีการและกิจกรรมที่ใช้ในการอบรม พบว่ายังมีข้อบกพร่องที่ควรมีการพิจารณาปรับปรุงให้ดีขึ้น เนื่องจากผู้รับการอบรมมีโอกาสได้ฝึกปฏิบัติน้อยและขาดการสะท้อนกลับผลงานจากการปฏิบัติที่ชัดเจน เพียงพอรวมทั้งการขาดความชัดเจนของวิทยากรสิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจของผู้เข้ารับการอบรม และคุณภาพของกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น และหลักสูตรสถานศึกษาที่จัดทำขึ้น

2. สภาพและปัญหาอุปสรรคในการนำหลักสูตรแกนกลางสู่การปฏิบัติ ผลจากการศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรแกนกลางฯ ในระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาพบว่ามีความร่วมมือของฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสูงในการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นและหลักสูตรสถานศึกษา อีกทั้งมีกระบวนการจัดทำที่ครอบคลุมตามขั้นตอนสำคัญตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลาง สำหรับปัญหาอุปสรรคของการใช้หลักสูตรพบว่าส่วนใหญ่เนื่องมาจากบุคลากรขาดความเข้าใจที่ชัดเจนและครูมีภาระงานมาก ประกอบกับเวลากระชั้นชิดในการขับเคลื่อนการใช้หลักสูตรส่งผลให้โรงเรียนต้นแบบมากกว่าครึ่งหนึ่ง จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาไม่เสร็จทันใช้เมื่อเปิดภาคเรียน นอกจากนี้ ขาดการนิเทศติดตามให้คำแนะนำปรึกษาอย่างสม่ำเสมอในระหว่างการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และการขาดการสนับสนุนทรัพยากรและปัจจัยต่าง ๆ ที่เพียงพอ ส่งผลต่อคุณภาพของหลักสูตรสถานศึกษาที่จัดทำขึ้นจากการวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรสถานศึกษาในเชิงคุณภาพพบว่า องค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนต้นแบบส่วนใหญ่มีส่วนที่ยังไม่ถูกต้องสมบูรณ์และต้องมีการปรับปรุงแก้ไขหลายประเด็น และพบข้อจำกัดของการจัดรายวิชาเพิ่มเติมของสถานศึกษาอันเนื่องมาจากข้อกำหนดของกรอบเวลาเรียนเพิ่มเติมในหลักสูตรแกนกลาง

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่มีคุณภาพ ผลจากการวิจัยพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรของบุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดต่อความสำเร็จของการใช้หลักสูตร นอกจากนี้ยังพบว่าการนิเทศติดตามให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานส่วนกลางและเขต

พื้นที่การศึกษา การสนับสนุนด้านงบประมาณและทรัพยากร และระยะเวลาที่เพียงพอในการเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงตลอดจนภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่มีคุณภาพ

จากการศึกษาเอกสารและรายงานการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ประเด็นของปัญหาในการดำเนินการ เช่น การกำหนดกรอบเวลาเรียนเพิ่มเติมควรมีการยืดหยุ่นมากยิ่งขึ้น และควรมีการวางแผนการขับเคลื่อนและติดตามการใช้หลักสูตรอย่างใกล้ชิดเป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ กับสถานศึกษาอย่างเพียงพอ และหามาตรการในการลดภาระงานด้านอื่น ๆ ของครูเพื่อให้สามารถทุ่มเทในด้านการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ ซึ่งงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรที่เกี่ยวข้องในด้านนี้ยังไม่มีเอกสารและงานวิจัยที่เป็นลักษณะทฤษฎีของกระบวนการบริหารหลักสูตรโดยตรงที่ใช้สนับสนุนการวิจัยที่ชัดเจนพอ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 และแนวทางการพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยใช้เป็นแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรต่อไป

ศิวพร ศรีระดา (2547 : 91-98) ได้ศึกษาเรื่อง “การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ปัญหาและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

1. ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในแต่ละขั้นตอนดังนี้

1.1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ปัญหาที่พบดังนี้

1.1.1 บุคลากรไม่มีความพร้อมในการจัดทำหลักสูตร

1.1.2 งบประมาณในการจัดทำหลักสูตร

1.1.3 ครูไม่ให้ความร่วมมือ

1.1.4 บุคลากรไม่เพียงพอ

1.1.5 อาคารเรียนไม่เพียงพอ

1.1.6 ขาดการประชาสัมพันธ์

แนวทางในการแก้ไข คือ จัดอบรมเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร สร้างความตระหนัก และเห็นความสำคัญ และจัดงบประมาณเฉพาะในการจัดทำหลักสูตรให้ทุกโรงเรียน

1.2 การจัดทำสาระหลักสูตรของสถานศึกษา

1.2.1 ครูไม่มีความเข้าใจในการทำสาระหลักสูตร

1.2.2 ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ

1.2.3 ครูมีจำนวนน้อย

1.2.4 ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร

แนวทางในการแก้ไข คือ การจัดอบรมสัมมนาให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบจัดทำหลักสูตร และจัดประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจตรงกัน

1.3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา

1.3.1 ครูไม่ให้ความร่วมมือ

1.3.2 ขาดการวางแผนการใช้หลักสูตร

แนวทางแก้ไข คือ อบรม ชี้แจงให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ สร้างความตระหนักแก่สถานศึกษาทุกแห่งให้เห็นความสำคัญ นิเทศ ติดตาม ตลอดจนให้ขวัญและกำลังใจในการใช้หลักสูตร

1.4 การดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตร

1.4.1 ครูไม่นิยมนำไปใช้

1.4.2 ครูขาดความรู้ความเข้าใจ

1.4.3 ครูไม่ให้ความร่วมมือ

แนวทางแก้ไขจัดการอบรมชี้แจง นิเทศ ติดตาม ส่งเสริม และสนับสนุนให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาตนเองและการแต่งตั้งคณะนิเทศ

1.5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล

1.5.1 ขาดการนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

1.5.2 ผู้บริหารมีงานมากไม่มีเวลา

1.5.3 ครูไม่ให้ความร่วมมือ

แนวทางแก้ไข จัดทำปฏิทินการนิเทศ สร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญในหน้าที่รับผิดชอบและควรมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง

1.6 การสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา

1.6.1 ไม่มีการสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตร

1.6.2 มีการนำหลักสูตรไปใช้จริงประมาณร้อยละ 20

แนวทางแก้ไข ได้แก่ นิเทศ ติดตามและชี้แจงให้เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการสรุปผล

1.7 การปรับปรุงและการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

1.7.1 ไม่มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร

แนวทางแก้ไขปัญหานี้ ต้องมีการจัดอบรมบุคลากรเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้สร้างความตระหนักและให้ความร่วมมือ

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ปัญหาที่พบส่วนใหญ่มาจากผู้ใช้หลักสูตรคือ ครูซึ่งสาเหตุของปัญหาในด้านความรู้ความเข้าใจ ความสามารถ ความร่วมมือและด้านของผู้บริหารที่มีภาระงานมาก ขาดการนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่องซึ่งปัญหาเหล่านี้ แนวทางในการดำเนินการแก้ไขส่วนใหญ่ ได้แก่ การอบรม การชี้แจงการสร้างความตระหนัก รวมทั้งการนิเทศติดตามผลของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการจะทำให้ปัญหาในการดำเนินการได้รับการแก้ไข ส่งผลให้การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพตรงกับความต้องการหรือเจตนารมณ์ของหลักสูตรต่อไป

รจนิยา แพ้ไชสง และวัลลภา อารีรัตน์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2 : กรณีศึกษา ผลของการศึกษาพบว่า

กระบวนการดำเนินงานในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาใน 3 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพมีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านการส่งเสริมสนับสนุน พบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุก ๆ ฝ่าย ได้แก่ ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน มีการสร้างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน จัดให้มีการระดมทรัพยากรจากภายนอกมาช่วยผู้เกี่ยวข้องรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองและแสดงบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างถูกต้องจึงทำให้การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาประสบความสำเร็จและมีคุณภาพ นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อของนักเรียนในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกาญจน์ เรืองมนตรี และธีระ รุญเจริญ (2548) ได้สรุปเกี่ยวกับลักษณะของผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพในการบริหารและการจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษา ต้องใช้หลักประชาธิปไตยในการทำงาน ส่งเสริมการ

ทำงานเป็นทีม ใช้หลักการกระจายอำนาจในการตัดสินใจเพื่อการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และใช้ธรรมาภิบาลเป็นหลักในการดำเนินงาน

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีและการรับการยอมรับในเรื่องการพัฒนาตนเองด้านวิชาการสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการแสวงหาความรู้ด้านวิชาการ และสามารถเป็นผู้นำทางวิชาการให้แก่ครูสอดคล้องกับความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษา กล่าวว่าผู้บริหารจะประสบความสำเร็จเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการและสามารถให้การสนับสนุนทางวิชาการ ได้แก่ การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการสอนงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเลวิส (Lewis, 1984 อ้างถึงใน รุจิรี ภูสาระ และจันทรานี สงวนนาม , 2545) ที่ได้ศึกษาวิจัยแบบของผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 4 แบบ ได้แก่ แบบของผู้นำทางวิชาการที่ยึดตัวผู้บริหารเป็นศูนย์กลาง แบบที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง แบบที่มีการกระจายอำนาจ และแบบที่ยึดการกำกับดูแลผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จในงานมีผลโดยตรงจากความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร และการวิจัยของลู (Liu, 1985 อ้างถึงใน รุจิรี ภูสาระ และ จันทรานี สงวนนาม , 2545) ได้ทำการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้นำในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์สูงกับความสำเร็จของสถานศึกษา

2) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนเน้นการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงที่ใกล้ตัว ตามสภาพสังคมท้องถิ่นของตน ทำให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง รู้จักชีวิต เข้าใจว่าการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีผลกระทบโดยตรงต่อทักษะและการดำเนินชีวิตของคนไทยทั้งในเมืองและชนบท จึงต้องมีหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อปรับสภาพของผู้เรียนให้สามารถรับกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ดังกล่าว โดยเฉพาะผลกระทบที่เกิดขึ้นกับท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปพัฒนาตน ครอบครัวและท้องถิ่น ตลอดจนดำเนินชีวิตในท้องถิ่นของตนได้อย่างมีความสุข ส่วนการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ ต้องมีการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบ Backward Design หรือรูปแบบที่หลากหลายตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสิ่งสำคัญโรงเรียนได้นำนโยบาย การทักษะการคิดและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปด้วย จัดให้มีสื่อและแหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับกาญจน์ เรืองมนตรี และธีระ รุญเจริญ (2548) ได้สรุปไว้ว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการปฏิรูปการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนการสอนที่

ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การดำเนินการเพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาและความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น ดำเนินการเพื่อจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ดำเนินการเพื่อจัดหาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อการเรียนการสอน จัดหาและนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ บริหารโดยยึดกระบวนการบริหารครบวงจร (PDCA)

3) ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ พบว่า โรงเรียนได้จัดให้มีแผนนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ โดยมีการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้และการบันทึกรายงานหลังการสอน โดยผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้าช่วงชั้นเข้าตรวจเยี่ยมและสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีแผนการนิเทศเดือนละ 1 ครั้งต่อครู 1 คน ส่วนหัวหน้าช่วงชั้นมีแผนการนิเทศสัปดาห์ละ 1 ครั้งต่อครู 1 คน รวมทั้งสร้างความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรในเชิงบวกแก่ครูว่า มิได้เป็นกระบวนการจับผิด แต่เป็นกระบวนการดูแลช่วยเหลือเพื่อให้การใช้หลักสูตรที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับรัฐ ภูสาระ และ จันทรานี สงวนนาม (2545) ที่มีทัศนะว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหาร โรงเรียนเพื่อติดตามผลการใช้หลักสูตรและพัฒนาการเรียนการสอนของครู สอดคล้องกับอุทัย บุญประเสริฐ (2540) ได้กล่าวว่าการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรเป็นบทบาทสำคัญของผู้บริหาร กิจกรรมที่จัดเน้นการตรวจเยี่ยมและสังเกตการณ์เรียนการสอนเพื่อให้ข้อเสนอแนะให้คำปรึกษาและช่วยเหลือตามที่ครูต้องการ เพื่อส่งเสริมให้ครูออกแบบการเรียนรู้และเขียนแผนการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เป็รื่อง จันดา (2549) ที่ศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่างานนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ถือว่าเป็นงานสำคัญที่จะต้องดำเนินการในทุกขั้นตอนของการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนควรจัดให้มีระบบการนิเทศภายในและประสานให้เกิดการนิเทศภายนอก โดยเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้เกิดความถูกต้องในการดำเนินการ

กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เป็นการนำกระบวนการมาใช้ในขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การดำเนินการระดับชั้นเรียน การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา และการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา การบริหารหลักสูตรใด ๆ ให้มีประสิทธิภาพต้องอาศัยบุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันเพื่อให้การดำเนินการบริหารหลักสูตรเป็นไปอย่างราบรื่นส่งผลให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและเพื่อเสนอแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยจะนำเสนอตามลำดับดังนี้ (1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (3) การเก็บรวบรวมข้อมูล และ (4) การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษา 207 แห่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 (ปีการศึกษา 2554) จำแนกเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 11 โรงเรียน ขนาดกลางจำนวน 38 โรงเรียน ขนาดเล็ก 158 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ที่ดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สํารวจรายชื่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ รวมทั้งสิ้น 207 โรงเรียน

ขั้นตอนที่ 2 นำข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 มาทำการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie.R.V. and Morgan, D.W. 1970 : 607-610) อ่างในบุญชม ศรีสะอาด 2532 : 161) มีสัดส่วนกระจายไปยัง 8 อำเภอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจำนวน 136 โรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่ม จนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 3 นำกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนที่ 2 จำนวน 136 โรงเรียน มากำหนดผู้ให้ข้อมูลในแต่ละสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 136 คน (สถานศึกษาละ 1 คน) ครู

วิชาการ โรงเรียน จำนวน 136 คน (สถานศึกษาละ 1 คน) รวมทั้งสิ้น 272 คน ดังปรากฏตามตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

ลำดับ ที่	จำนวนประชากร				จำนวนกลุ่มตัวอย่าง				จำนวนผู้ให้ข้อมูล						
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	เล็ก		กลาง		ใหญ่		รวม
									1	2	1	2	1	2	
1	33	4	-	37	23	2	-	24	22	22	2	2	-	-	48
2	31	15	2	48	20	9	1	30	20	20	9	9	1	1	60
3	31	6	4	41	20	4	3	27	20	20	4	4	3	3	54
4	13	3	-	16	9	2	-	11	9	9	2	2	-	-	22
5	13	1	-	14	9	1	-	10	9	9	1	1	-	-	20
6	11	6	3	20	7	4	2	13	7	7	4	4	2	2	26
7	9	3	-	12	6	2	-	8	6	6	2	2	-	-	16
8	17	-	2	19	12	-	1	13	12	12	-	-	1	1	26
	158	38	11	207	105	24	7	136	105	105	24	24	7	7	272

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการ จากหนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร กระบวนการบริหารหลักสูตร ตลอดจนการสัมภาษณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนามาเป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อพัฒนาเป็นนियามการปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรดังนี้

1.1 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

1.1.1 ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

1.1.2 การกำหนดวิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์

1.1.3 การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

- 1.1.4 การกำหนดเกณฑ์การจบหลักสูตรและเอกสารประเมินผล
- 1.2 การดำเนินการระดับชั้นเรียน
- 1.2.1 การจัดทำโครงสร้างรายวิชา
- 1.2.2 การออกแบบหน่วยการเรียนรู้
- 1.2.3 การจัดการเรียนการสอน
- 1.3 การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา
- 1.3.1 การพัฒนาบุคลากร
- 1.3.2 การสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร
- 1.3.3 การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม
- 1.3.4 การส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการ
- 1.4 การกำกับ ดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา
- 1.4.1 การนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตร
- 1.4.2 การประกันคุณภาพภายใน
- 1.4.3 การวิจัยติดตามผลการใช้หลักสูตร
- 2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล เพื่อกำหนดเป็น โครงสร้างของเครื่องมือ และข้อคำถามโดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย
- 2.3 สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
- ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ
- ตอนที่ 2 ถามข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การจัดทำหลักสูตร การดำเนินการระดับชั้นเรียน การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา และ การกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับดังนี้
5	หมายถึง	การดำเนินงานในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	การดำเนินงานในระดับมาก
3	หมายถึง	การดำเนินงานในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	การดำเนินงานในระดับน้อย
1	หมายถึง	การดำเนินงานในระดับน้อยที่สุด
- ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยตรวจสอบให้ความเห็นชอบ เพื่อให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.5 นำแบบสอบถามเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ (ภาคผนวก ก และ ค) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องความครอบคลุมและความตรง (Validity) ของเนื้อหาและภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข (ภาคผนวก ฉ)

2.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วมาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.7 นำเครื่องมือไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบความเที่ยง โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) โดยในด้านการจัดทำหลักสูตรมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .80 ด้านการดำเนินการระดับชั้นเรียนมีค่าเท่ากับ .889 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษามีค่าเท่ากับ .88 และด้านการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษามีค่าเท่ากับ .93 รวมทั้งฉบับมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .93 ใน (ภาคผนวก ฉ)

2.8 นำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไข แล้วจัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์ (ภาคผนวก จ) เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 136 โรงเรียน (ภาคผนวก ข)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (ภาคผนวก ง)

3.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งประสานงานกับโรงเรียนเพื่อนัดแนะวัน เวลา ในการรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 272 ฉบับของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับดังนี้

4.1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ

4.2 การดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

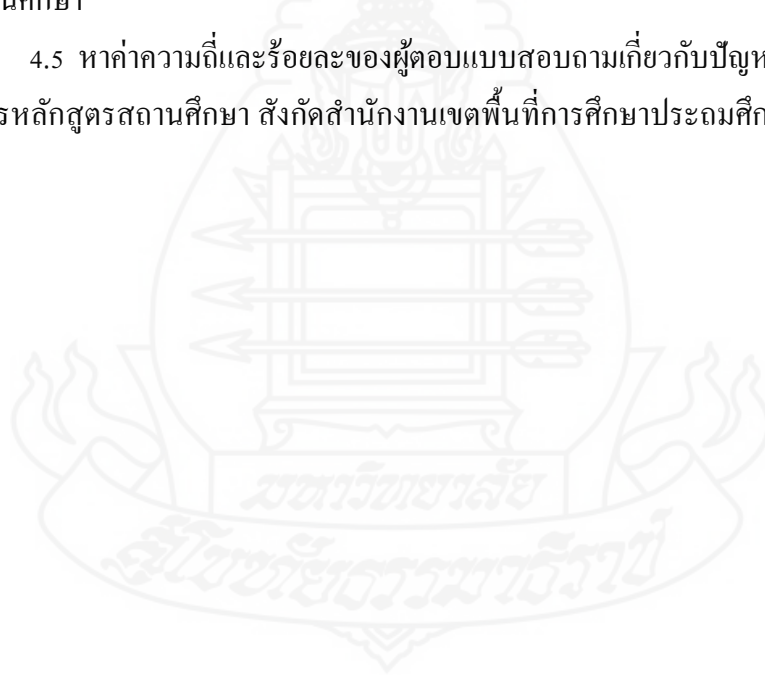
สำหรับความหมายของค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของบุญชม ศรีสะอาด (2535 : 100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	การดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	การดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	การดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	การดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 หากทดสอบค่า (t-test) จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ โรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ตามขนาดสถานศึกษา

4.4 หากวิเคราะห์ความแปรปรวน (One Way ANOVA) จากการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

4.5 หากค่าความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่องการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ตามขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 3 ปัญหาและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 87.50 และมีอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 70.59 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 22.06 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 77.94 ผู้บริหารส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.89 10-20 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 26.47 และมากกว่า 20 ปี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 67.64 ขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบัน ขนาดเล็กร้อยละ 77.20 ขนาดกลางร้อยละ 17.65 และขนาดใหญ่ร้อยละ 5.15 ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา

สถานภาพทั่วไป	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	119	87.50
หญิง	17	12.50
รวม	136	100.00
2. อายุ		
30 ปีลงมา	-	-
31 - 40 ปี	11	8.09
41 - 50 ปี	29	21.32
51 - 60 ปี	93	70.59
รวม	136	100.0
3. วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-
ปริญญาตรี	30	22.06
สูงกว่าปริญญาตรี	106	77.94
รวม	136	100.0
4. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
ต่ำกว่า 10 ปี	8	5.89
10 - 20 ปี	36	26.47
มากกว่า 20 ปีขึ้นไป	92	67.64
รวม	136	100.0
5. ขนาดสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก (นักเรียน 1 - 200 คน)	105	77.20
ขนาดกลาง (นักเรียน 201 - 500 คน)	24	17.65
ขนาดใหญ่ (นักเรียน 501 คนขึ้นไป)	7	5.15
รวม	136	100.0

1.2 ครูวิชาการโรงเรียน

ข้อมูลพื้นฐานของครูวิชาการ โรงเรียนที่ตอบแบบสอบถาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า ครูวิชาการโรงเรียนจากจำนวนทั้งหมด 136 คน มีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ซึ่งเพศหญิงมีจำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 83.09 เพศชายจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 16.91 ส่วนอายุนั้นปรากฏว่า ผู้ที่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี มีมากที่สุดจำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 69.85 อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 30 คน ร้อยละ 22.06 อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.89 อายุน้อยที่สุด มีอายุ 30 ปีลงมา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.20 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของครูวิชาการโรงเรียน พบว่า มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.89 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปี จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 77.94 ขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบันขนาดเล็ก จำนวน 105 โรง คิดเป็นร้อยละ 77.20 ขนาดกลาง 24 โรง คิดเป็นร้อยละ 17.65 และขนาดใหญ่จำนวน 7 โรง คิดเป็นร้อยละ 5.15 ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลพื้นฐานของครูวิชาการ โรงเรียน

สถานภาพทั่วไป	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	23	16.91
หญิง	113	83.09
รวม	136	100.0
2. อายุ		
30 ปีลงมา	3	2.20
31 - 40 ปี	8	5.89
41 - 50 ปี	30	22.06
51 - 60 ปี	95	69.85
รวม	136	100.0
3. วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-
ปริญญาตรี	124	91.18
สูงกว่าปริญญาตรี	12	8.82
รวม	136	100.0

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

สถานภาพทั่วไป	ความถี่	ร้อยละ
4. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
ต่ำกว่า 10 ปี	8	5.89
10 - 20 ปี	22	16.17
มากกว่า 20 ปีขึ้นไป	106	77.94
รวม	136	100.0
5. ขนาดสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก (นักเรียน 1 - 200 คน)	105	77.20
ขนาดกลาง (นักเรียน 201 - 500 คน)	24	17.65
ขนาดใหญ่ (นักเรียน 501 คนขึ้นไป)	7	5.15
รวม	136	100.0

ตอนที่ 2 การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ โรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการระดับชั้นเรียน ขั้นตอนที่ 3 การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา และขั้นตอนที่ 4 การกำกับ ดูแล คุณภาพระดับสถานศึกษา

2.1 ภาพรวมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีข้อค้นพบดังนี้

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมทั้ง 4 ขั้นตอน มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.99) เมื่อพิจารณารายขั้นตอนทั้ง 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.14) ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการระดับชั้นเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ขั้นตอนที่ 3 การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.98) และขั้นตอนที่ 4 การกำกับ ดูแล คุณภาพระดับสถานศึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.84) ทุกขั้นตอนมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ภาพรวมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

ภาพรวมการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา	N	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ขั้นตอนที่ 1 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา		4.14	.42	มาก
ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการระดับชั้นเรียน		4.00	.40	มาก
ขั้นตอนที่ 3 การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา		3.98	.43	มาก
ขั้นตอนที่ 4 การกำกับ ดูแล คุณภาพระดับสถานศึกษา		3.84	.48	มาก
รวม	136	3.99	.38	มาก

2.2 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาขนาดเล็ก

โดยภาพรวมทั้ง 4 ขั้นตอน มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.97) เมื่อพิจารณารายขั้นตอนทั้ง 4 ขั้นตอน คือ พบว่าทุกขั้นตอนมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ภาพรวมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาขนาดเล็ก

ภาพรวมการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา	N	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ขั้นตอนที่ 1 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา		4.10	.44	มาก
ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการระดับชั้นเรียน		3.99	.41	มาก
ขั้นตอนที่ 3 การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา		3.96	.44	มาก
ขั้นตอนที่ 4 การกำกับ ดูแล คุณภาพระดับสถานศึกษา		3.84	.47	มาก
รวม	105	3.97	.44	มาก

2.3 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาขนาดกลาง

โดยภาพรวมทั้ง 4 ขั้นตอน มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.06) เมื่อพิจารณารายขั้นตอนทั้ง 4 ขั้นตอน พบว่าทุกขั้นตอนมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ภาพรวมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาขนาดกลาง

ภาพรวมการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา	N	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ขั้นตอนที่ 1 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา		4.24	.31	มาก
ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการระดับชั้นเรียน		4.10	.30	มาก
ขั้นตอนที่ 3 การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา		4.02	.35	มาก
ขั้นตอนที่ 4 การกำกับ ดูแล คุณภาพระดับสถานศึกษา		3.89	.45	มาก
รวม	24	4.06	.35	มาก

2.4 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาขนาดใหญ่

โดยภาพรวมทั้ง 4 ขั้นตอน มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.05) เมื่อพิจารณารายขั้นตอนทั้ง 4 ขั้นตอน พบว่าทุกขั้นตอนมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ภาพรวมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาขนาดใหญ่

ภาพรวมการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา	N	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ขั้นตอนที่ 1 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา		4.30	.48	มาก
ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการระดับชั้นเรียน		3.94	.64	มาก
ขั้นตอนที่ 3 การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา		4.11	.57	มาก
ขั้นตอนที่ 4 การกำกับ ดูแล คุณภาพระดับสถานศึกษา		3.88	.69	มาก
รวม	7	4.05	.59	มาก

2.5 ผลการวิเคราะห์การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

โดยภาพรวมพบว่า โรงเรียนที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน คือ ขนาดเล็ก (นักเรียน 1-200 คน) จำนวน 105 โรงเรียน ขนาดกลาง (นักเรียน 201-500 คน) จำนวน 24 โรงเรียน ขนาดใหญ่ (นักเรียน 501 คนขึ้นไป) จำนวน 7 โรงเรียน มีการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในขั้นการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาในชั้นการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	102.804	51.402	2.893
ภายในกลุ่ม	269	4779.574	17.768	
	271	4882.379		

2.6 ผลการวิเคราะห์การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ขั้นตอนการดำเนินการระดับชั้นเรียน

โดยภาพรวม พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีผลการดำเนินงานในขั้นตอนการดำเนินการระดับชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาในขั้นตอนการดำเนินการระดับชั้นเรียน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	59.197	29.598	1.775
ภายในกลุ่ม	269	4485.612	16.675	
	271	4544.809		

2.7 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็น การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขนาดสถานศึกษาในขั้นตอนการส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา

โดยภาพรวม พบว่า การดำเนินงานของสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน ในขั้นตอนการส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาในขั้นตอนการส่งเสริมสนับสนุน
ระดับสถานศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	36.906	18.453	.987
ภายในกลุ่ม	269	5029.903	18.699	
	271	5066.809		

2.8 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนก
ตามขนาดสถานศึกษาในขั้นตอนการกำกับ ดูแล คุณภาพระดับสถานศึกษา

โดยภาพรวม พบว่า การดำเนินงานของสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน ในขั้นตอน
การกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาในขั้นตอนการกำกับดูแลคุณภาพ
ระดับสถานศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	14.276	7.138	.302
ภายในกลุ่ม	269	6359.665	23.642	
	271	6373.941		

2.9 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

โดยภาพรวม พบว่า ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.14) และเมื่อ
พิจารณารายข้อ พบว่า มีการดำเนินงานในระดับมากที่สุด คือ ข้อ 6 การกำหนดโครงสร้าง
หลักสูตรสถานศึกษา ข้ออื่น ๆ ระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
คือ ข้อ 8 การดำเนินการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น ป้าย
นิเทศ แผ่นพับ จดหมาย ข่าว สื่อ นิทรรศการ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชั้นการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
รวมทุกขนาด

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ศึกษาข้อมูลหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	4.28	.57	มาก
2. แต่งตั้งคณะกรรมการการบริหารหลักสูตร สถานศึกษา	4.38	.64	มาก
3. จัดทำแผนงานการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	4.09	.62	มาก
4. การกำหนดวิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.37	.58	มาก
5. ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ สาระและมาตรฐาน การเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 กลุ่มสาระ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จากหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	4.18	.61	มาก
6. การกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา	4.51	.57	มากที่สุด
7. การกำหนดเกณฑ์การวัดผลประเมินผลและการจบ หลักสูตรและเอกสารประเมินผล	4.39	.51	มาก
8. ดำเนินการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น ป้ายนิเทศ แผ่นพับ จดหมาย ข่าว สื่อ นิทรรศการ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น	3.57	.74	มาก
9. การกำหนดแผนงานการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา	3.91	.59	มาก
10.การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา เกี่ยวกับหลักสูตรที่เกี่ยวข้องและทันสมัย	3.76	.66	มาก
รวม	4.14	.42	มาก

2.10 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนการดำเนินการระดับชั้นเรียน
ย่อโดยภาพรวมและรายชื่อมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ข้อ 1 การจัดทำโครงสร้างรายวิชา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือข้อ 4 การจัดทำ
สื่อการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนการ
ดำเนินการระดับชั้นเรียนรวมทุกขนาด

การดำเนินการระดับชั้นเรียน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การจัดทำโครงสร้างรายวิชา	4.29	.61	มาก
2. การออกแบบหน่วยการเรียนรู้	4.04	.65	มาก
3. การจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.05	.59	มาก
4. การจัดทำสื่อการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยี	3.63	.66	มาก
5. การใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษานอกสถานศึกษา	3.94	.65	มาก
6. การกำหนดการสอนซ่อมเสริม	3.93	.65	มาก
7. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.01	.57	มาก
8. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามความถนัดและ ความสนใจ	4.02	.64	มาก
9. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียน การสอน	4.06	.58	มาก
10. การกำหนดเกณฑ์การวัดผลและประเมินผล ตามสภาพจริง	4.08	.57	มาก
รวม	4.00	.40	มาก

2.12 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนการส่งเสริมสนับสนุนระดับ
สถานศึกษา ย่อโดยภาพรวมและรายชื่อการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ
9 การจัดทำโครงการส่งเสริมการเรียนรู้และคุณธรรมของนักเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ
8 การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม เช่น เครือข่ายผู้ปกครอง หรือเครือข่ายสถานศึกษาดังตารางที่
4.13

ตารางที่ 4.13 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนการส่งเสริมสนับสนุน
ระดับสถานศึกษารวมทุกขนาด

การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การวางแผนพัฒนาบุคลากร โดยการจัดการศึกษา อบรมให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในการจัดทำและใช้หลักสูตรสถานศึกษา	4.10	.63	มาก
2. โรงเรียนมีแผนการให้บริการข้อมูลสารสนเทศ เอกสาร การใช้หลักสูตรที่ชัดเจนและทันสมัย	3.84	.64	มาก
3. ดำเนินการวางแผนการใช้งบประมาณทรัพยากรเพื่อ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.09	.58	มาก
4. การบริการจัดทำ จัดหาสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ เนื้อหาและกิจกรรม	3.90	.62	มาก
5. จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีบรรยากาศ เหมาะสมกับสภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.13	.63	มาก
6. ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน เพื่อร่วมกระบวนการบริหารหลักสูตร ของสถานศึกษา	4.07	.68	มาก
7. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันและแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ของครูในการพัฒนาการเรียนการสอน	3.85	.58	มาก
8. การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม เช่น เครือข่าย ผู้ปกครอง หรือเครือข่ายสถานศึกษา	3.77	.70	มาก
9. จัดทำโครงการส่งเสริมการเรียนรู้และคุณธรรม ของนักเรียน	4.22	.61	มาก
10. ส่งเสริมสนับสนุนการนำเสนอและเผยแพร่ผลงาน ทางวิชาการของครู	3.85	.65	มาก
รวม	3.98	.43	มาก

2.12 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนการกำกับ ดูแล คุณภาพ
ระดับสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายชื่อ พบว่า ในขั้นตอนนี้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุก
ข้อ เมื่อข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือข้อ 8 การดำเนินการระบบประกันคุณภาพภายในร่วมกับผู้ที่

เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 3 การสร้างเครือข่ายการนิเทศ ติดตาม ผล ภายในสถานศึกษา และภายนอกสถานศึกษา ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนการกำกับดูแลคุณภาพ ระดับสถานศึกษารวมทุกขนาด

การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การดำเนินการวางแผน การนิเทศ ติดตาม การใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบและครบวงจร	3.79	.65	มาก
2. การกำหนดผู้รับผิดชอบในการนิเทศติดตามผล อย่างชัดเจน	3.88	.69	มาก
3. การสร้างเครือข่ายการนิเทศ ติดตามผลภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา	3.53	.64	มาก
4. การสร้างความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับการนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตรในเชิงบวกแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา	3.83	.67	มาก
5. การนำการนิเทศแบบกัลยาณมิตรมาใช้ในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและครบวงจร	3.93	.66	มาก
6. การดำเนินการรายงานผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ	3.82	.65	มาก
7. การดำเนินการวางระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม	3.99	.60	มาก
8. การดำเนินการระบบประกันคุณภาพภายในร่วมกับผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา	4.00	.59	มาก

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
9. กำหนดให้มีการประเมินการใช้หลักสูตรเป็นกิจกรรมหลักของสถานศึกษา	3.85	.64	มาก
10. สนับสนุนส่งเสริมให้ครูทำวิจัยปฏิบัติการเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอน	3.87	.63	มาก
รวม	3.84	.48	มาก

ตอนที่ 3 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

4.1 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยภาพรวมแต่ละขั้นตอนพบว่า

4.1.1 ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร รองลงมาปัญหาขาดงบประมาณที่เพียงพอในการดำเนินงาน ขาดการกำกับติดตามหน่วยงานที่รับผิดชอบ บุคลากรและระยะเวลาในการดำเนินการน้อย ขาดข้อมูลสารสนเทศประกอบในการใช้หลักสูตร ครูขาดความตระหนักในการดำเนินงานด้านหลักสูตร และครูมีภาระงานอื่น ๆ มากทำให้การดำเนินการไม่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งขาดการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องบางส่วนขาดความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย ขาดผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดทำหลักสูตร ทำให้หลักสูตรสถานศึกษาไม่ได้รับการพัฒนา การจัดทำหลักสูตรไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและปัญหา รวมถึงหลักสูตรของสถานศึกษาบางแห่งขาดความเป็นอัตลักษณ์ของสถานศึกษา

ส่วนข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข คือ จัดการอบรมเข้มหรืออบรมเชิงปฏิบัติการแก่ครูที่จัดทำหลักสูตร ระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากหน่วยงานอื่นหรือเงินบริจาคเพื่อการศึกษา ควรให้ศึกษานิเทศก์ติดตามการดำเนินการให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำหลักสูตร ลดภาระงานอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนของครูลง จัดเวลาและระดมบุคลากรในการจัดทำหลักสูตร พัฒนาครูและสร้างเครือข่ายทางการศึกษากับครูและสถานศึกษา จัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดหาเอกสารข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ จัดระบบการนิเทศติดตามทั้ง

ภายในและภายนอก รวมถึงการประชาสัมพันธ์รูปแบบต่างๆ ให้บุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผู้เกี่ยวข้องเข้าใจในบทบาทหน้าที่ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และสถานศึกษาควรจัดทำโครงการหรือแผนงานในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การอบรมครูด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย ให้นำหน่วยงานที่รับผิดชอบทางการศึกษา จัดส่งผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรมาช่วยเหลือ แนะนำสถานศึกษาในการจัดทำหลักสูตร เพื่อให้สถานศึกษาจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและปัญหา

4.1.2 ขั้นตอนการดำเนินการระดับชั้นเรียน ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ครูยึดติดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเดิม โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงตามหลักสูตร รองลงมาคือบุคลากรหรือครูขาดความตระหนักในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และแผนการเรียนรู้ การเรียนการสอนไม่ครบตามเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ครูไม่จัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน และสภาวะแวดล้อมของโรงเรียน รวมถึงการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ไม่ตรงตามความต้องการของผู้เรียน เนื่องจากครูไม่ได้ศึกษาหลักสูตร จึงเขียนหน่วยการเรียนรู้ไม่ถูกต้องและเหมาะสม ทำให้ขาดการเชื่อมโยงองค์ความรู้ และปัญหาด้านการขาดแคลนสื่อ นวัตกรรมทางการศึกษา รวมถึงการวัดผลประเมินผลไม่เป็นไปตามสภาพจริง ส่วนใหญ่เสนอแนวทางแก้ไข คือ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงตัวนักเรียน จัดการอบรมแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูต้องวิเคราะห์หลักสูตรจัดทำแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร ประเมินการใช้หลักสูตรในชั้นเรียนเสนอแนะและติดตามการใช้หลักสูตร มีการประชาสัมพันธ์ อบรม สัมมนาหลักสูตรสถานศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกคน รวมถึงจัดหางบประมาณในการดำเนินการให้เพียงพอ มีการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรระดับชั้นเรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบในหลากหลายรูปแบบ อบรมพัฒนาแนวทางการบูรณาการหลักสูตรและเนื้อหาและควรมีการวัดผลตามสภาพจริง

4.1.3 ขั้นตอนการส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร รองลงมางบประมาณในการจัดหาสื่อ และวัสดุการศึกษาไม่เพียงพอ ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนเครือข่ายผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ครูไม่ใช่สื่อและนวัตกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การบริการข้อมูลสารสนเทศไม่ครอบคลุมทุกภารกิจ ขาดการวางแผนในการพัฒนาบุคลากร และบุคลากรขาดการพัฒนา รูปแบบของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่เสนอแนะทางแก้ไขให้มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดหาวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถมาเป็นวิทยากรอบรม รองลงมาเสนอให้หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม ส่งเสริมการผลิตสื่อและนวัตกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประชุมชี้แจงให้ความสำคัญกับบุคคลที่มีส่วน

เกี่ยวข้องในการบริหารหลักสูตร เสนอให้ สพป. นศ. 2 สํารวจข้อมูลความต้องการของสถานศึกษาด้านสื่อและวัสดุการศึกษา ปรับปรุงการบริหารจัดหาจัดทำข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้เกี่ยวข้องและสถานศึกษาควรจัดทำแผนงาน/ โครงการที่ชัดเจนในการพัฒนาบุคลากร

4.1.4 ขั้นตอนการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ขาดการนิเทศติดตามผลในการใช้หลักสูตรของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารสถานศึกษาศึกษานิเทศก์ และครูวิชาการอย่างต่อเนื่อง การกำกับติดตามไม่เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ ข้อจำกัดของเวลาในการดำเนินงานไม่สอดคล้องกับภารกิจ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการนิเทศ ติดตามผล และเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพไม่ได้รับการตอบสนองจากหน่วยงานผู้บริหารสถานศึกษาเสนอแนวทางในการแก้ไข คือ ให้มีการวางแผนการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ และแจ้งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ จัดระบบการทำงานให้เหมาะสมและบริหารเวลาให้สอดคล้องกับภารกิจ สร้างเครือข่ายที่องค์กรมีแนวทางในการพัฒนาที่ชัดเจน และเชิญครูหรือวิทยากรในเครือข่ายร่วมดำเนินการ รวมถึงช่วยกันกำหนดจุดเน้นของการติดตามของแต่ละปีการศึกษาที่ชัดเจน ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานรวมทุกขนาดสถานศึกษา

ปัญหา	ความถี่	ร้อยละ	แนวทางแก้ไข	ความถี่	ร้อยละ
การจัดทำหลักสูตร					
สถานศึกษา	54	19.85	1. จัดการอบรมเข้มหรือเชิงปฏิบัติการแก่ครูที่จัดทำหลักสูตร	42	15.44
1. ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร					
2. ขาดการกำกับ ติดตามของหน่วยงานที่รับผิดชอบ	34	12.50	2. ศึกษานิเทศก์ ติดตามและให้ข้อเสนอแนะ	25	9.19
3. ขาดงบประมาณที่เพียงพอในการดำเนินการ	34	12.50	3. ระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากหน่วยงานอื่นหรือเงินบริจาค	34	12.50
4. ครูมีภาระงานอื่น ๆ มาก ทำให้การดำเนินการไม่มีประสิทธิภาพ	27	9.92	4. ควบคุมภาระงานอื่น ๆ ของครูลงเพื่อให้การดำเนินงานด้านการเรียนการสอนอย่างเดียว	21	7.72

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ปัญหา	ความถี่	ร้อยละ	แนวทางแก้ไข	ความถี่	ร้อยละ
5. ระยะเวลาในการดำเนินการมีน้อย	22	8.08	5. เพิ่มเวลานอกเวลา ราชการและระดม บุคลากรเพิ่มขึ้น	18	6.61
6. ขาดข้อมูลสารสนเทศ ประกอบการใช้หลักสูตร	14	5.14	6. จัดหาข้อมูล สารสนเทศในรูปแบบ และวิธีการต่าง ๆ เช่น ยืม ซื้อ และค้นคว้าจาก อินเทอร์เน็ต	14	5.14
7. บุคลากรขาดความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับ เทคโนโลยีที่ทันสมัย	12	4.41	7. จัดอบรมครูด้าน เทคโนโลยีที่ทันสมัย	7	2.57
8. ขาดการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานและผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง	11	4.04	8. ควรมีการ ประชาสัมพันธ์ใน รูปแบบต่าง ๆ ให้ บุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้าใจ ในบทบาทและหน้าที่	10	3.67
การดำเนินการระดับ ชั้นเรียน					
1. ครูยึดติดการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนแบบเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง	18	6.61	1. จัดอบรมแนวทางการ จัดกิจกรรมการเรียนการ สอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	18	6.61
2. บุคลากรหรือครูขาดความ ตระหนักในการออกแบบ หน่วยการเรียนรู้และ แผนการเรียนรู้	15	5.51	2. จัดการนิเทศติดตามใน หลากหลายรูปแบบ	10	3.67

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

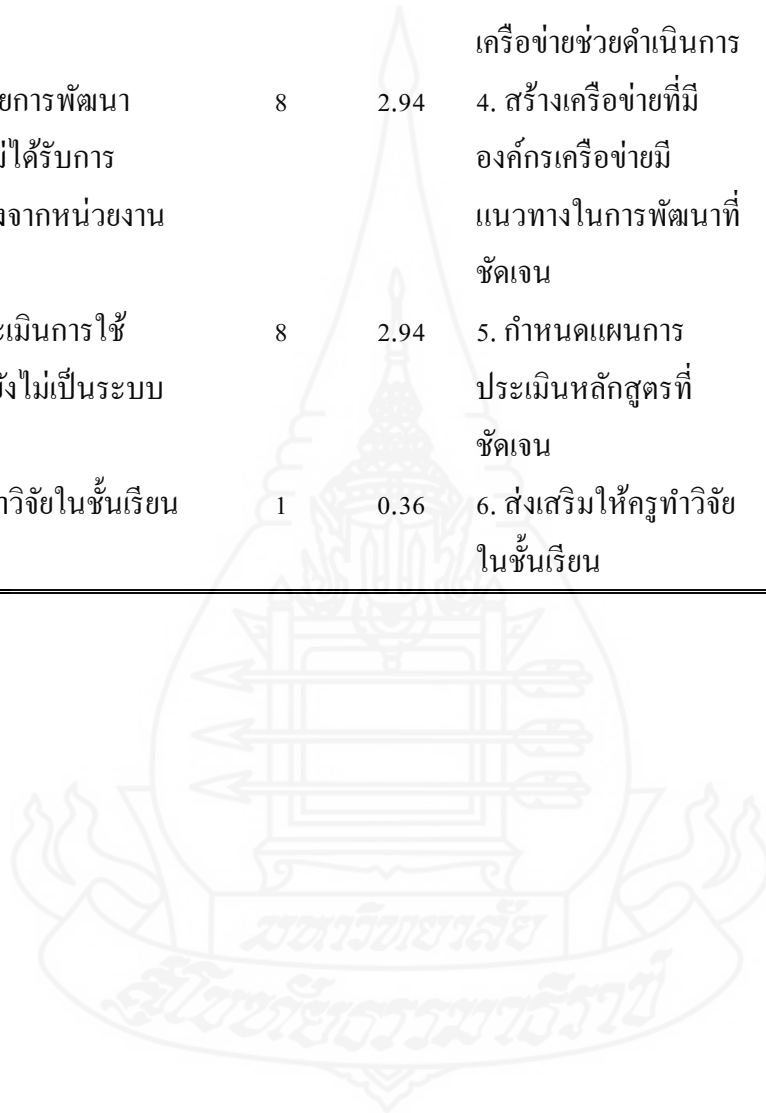
ปัญหา	ความถี่	ร้อยละ	แนวทางแก้ไข	ความถี่	ร้อยละ
3. ครูไม่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนให้เหมาะสมกับ ศักยภาพของผู้เรียนและ สภาพแวดล้อมของผู้เรียน	7	2.57	3. ประเมินการใช้ หลักสูตรเสนอแนะและ ติดตามอย่างต่อเนื่อง	7	2.57
4. การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ไม่ตรงตามความต้องการ ของผู้เรียน	6	2.20	4. การออกแบบหน่วย การเรียนรู้ให้คำนึงถึง ความต้องการของผู้เรียน	6	2.20
5. ขาดแคลนสื่อ นวัตกรรม ทางการศึกษา	6	2.20	5. จัดหางบประมาณใน การดำเนินการ	6	2.20
6. การวัดผลประเมินผลไม่ เป็นไปตามสภาพจริง การส่งเสริมสนับสนุนระดับ สถานศึกษา	5	1.83	6. จัดการวัดผลตาม สภาพจริง	5	1.83
1. ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนา หลักสูตร	19	6.98	1. ประสานงานกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดหาวิทยากรมาอบรม ให้กับบุคลากร	17	6.25
2. งบประมาณในการจัดหา สื่อและวัสดุการศึกษาไม่ เพียงพอ	15	5.51	2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ จัดสรรงบประมาณ เพิ่มเติม	9	3.30
3. ขาดการมีส่วนร่วมของ ชุมชนและเครือข่าย ผู้ปกครองและผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง	9	3.30	3. ประชุมชี้แจงให้ ความสำคัญกับบุคลากร ที่มีความเกี่ยวข้องในการ บริหารหลักสูตร	9	3.30

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ปัญหา	ความถี่	ร้อยละ	แนวทางแก้ไข	ความถี่	ร้อยละ
4. การบริการข้อมูลสารสนเทศ ไม่ครอบคลุมทุกภารกิจ	7	2.57	4. ปรับปรุงการบริการจัดทำและบริการข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้เกี่ยวข้อง	7	2.57
5. ขาดการวางแผนในการพัฒนาบุคลากร	6	2.20	5. ควรจัดทำแผนงานโครงการที่ชัดเจนในการพัฒนาบุคลากร	6	2.20
6. ขาดการพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม	5	1.83	6. ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม สัมมนาพัฒนาตนเองในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	5	1.83
7. ครูไม่ใช้สื่อและนวัตกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	5	1.83	7. ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อและนวัตกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	5	1.83
การกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา					
1. ขาดการนิเทศ ติดตามผลในการใช้หลักสูตรของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารศึกษานิเทศก์ และครูวิชาการอย่างต่อเนื่อง	18	6.61	1. ควรมีการวางแผนการนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบและแจ้งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ	18	6.61
2. การดำเนินการกำกับติดตามไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้	10	3.67	2. จัดระบบการทำงานให้เหมาะสมและบริหารเวลาให้สอดคล้องกับภารกิจ	10	3.67

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ปัญหา	ความถี่	ร้อยละ	แนวทางแก้ไข	ความถี่	ร้อยละ
3. ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการนิเทศ ติดตามผล	9	3.30	3. เชิญครูหรือบุคลากรที่ มีความสามารถใน เครือข่ายช่วยดำเนินการ	9	3.30
4. เครือข่ายการพัฒนา คุณภาพไม่ได้รับการ ตอบสนองจากหน่วยงาน	8	2.94	4. สร้างเครือข่ายที่มี องค์กรเครือข่ายมี แนวทางในการพัฒนาที่ ชัดเจน	7	2.57
5. การประเมินการใช้ หลักสูตรยังไม่เป็นระบบ	8	2.94	5. กำหนดแผนการ ประเมินหลักสูตรที่ ชัดเจน	8	2.94
6. ครูไม่ทำวิจัยในชั้นเรียน	1	0.36	6. ส่งเสริมให้ครูทำวิจัย ในชั้นเรียน	1	0.36

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ในบทนี้เป็นการสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ตามขนาดของสถานศึกษา

1.1.2 เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 207 โรงเรียน 414 คน จำแนกสถานศึกษาออกตามขนาด ขนาดใหญ่ จำนวน 11 โรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 38 โรงเรียน ขนาดเล็ก จำนวน 158 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2)

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยสุ่มจากโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 7 โรงเรียน ขนาดกลาง 24 โรงเรียน และขนาดเล็ก 105 โรงเรียน รวม 136 โรงเรียน

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การดำเนินการระดับชั้นเรียน การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา และการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษาจำนวน 40 ข้อ ตอนที่ 3 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

1.3 การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และแบบสอบถามถึงผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนตอบแบบสอบถามแล้วให้ส่งกลับคืนผู้วิจัยผ่านสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ซึ่งเก็บแบบสอบถามที่สมบูรณ์ได้ 272 ฉบับ แยก เป็นแบบสอบถามของผู้อำนวยการโรงเรียน 136 ฉบับ ครูวิชาการโรงเรียนจำนวน 136 ฉบับ คิด เป็นร้อยละ 100

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.4.1 ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

1.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ตอนที่ 1 หาค่าความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 2 หาค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแปรปรวน

ทางเดียว

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะโดยการวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้ ค่าความถี่และร้อยละ

1.5 สรุปผลการวิจัย

1.5.1 โดยภาพรวมและรายขั้นตอนทั้ง 4 ขั้น คือ (1) การจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา (2) การดำเนินการระดับชั้นเรียน (3) การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา (4) การ กำกับ ดูแล คุณภาพระดับสถานศึกษา มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ที่มีการดำเนินงานมากที่สุด คือ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และที่มีการดำเนินงานน้อย การกำกับ ดูแล คุณภาพระดับ สถานศึกษา

1.5.2 เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละขั้นตอนพบว่า (1) ขั้นตอนจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาโดยภาพรวมพบว่าดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีการดำเนินงานมากที่สุด คือ ข้อ 6 การกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา นอกนั้น ดำเนินการในระดับมากทุกข้อโดยข้อที่มีการดำเนินงานต่ำที่สุด คือ ข้อ 8 ดำเนินการประชาสัมพันธ์ หลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น ป้ายนิเทศ แผ่นพับ จดหมาย ข่าว สื่อ นิทรรศการ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น (2) ขั้นตอนการดำเนินการระดับชั้นเรียนในภาพรวมและรายข้อ พบว่า ดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกข้อโดยข้อที่มีระดับการดำเนินงานมากที่สุดคือ ข้อ 1 การจัดทำ โครงสร้างรายวิชา และข้อที่มีการดำเนินงานต่ำที่สุด คือ ข้อ 4 การจัดทำสื่อการเรียนรู้นวัตกรรม

และเทคโนโลยี (3) ขั้นตอนการส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษาโดยภาพรวมพบว่าดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีระดับการดำเนินงานสูงสุด คือ ข้อ 9 จัดทำโครงการส่งเสริมการเรียนรู้และคุณธรรมของนักเรียน และข้อที่มีการดำเนินงานอยู่ในระดับต่ำสุดคือ ข้อ 8 การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม เช่น เครือข่ายผู้ปกครอง หรือเครือข่ายสถานศึกษา (4) ขั้นตอนการกำกับ ดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อพบว่า ระดับดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีระดับการดำเนินงานสูงสุด คือ ข้อ 8 ดำเนินการระบบประกันคุณภาพภายในร่วมกับผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และข้อที่มีการดำเนินงานอยู่ในระดับต่ำสุดคือ ข้อ 3 การสร้างเครือข่ายการนิเทศ ติดตามผลอย่างชัดเจน

1.5.3 เปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขนาดสถานศึกษาพบว่า ไม่แตกต่างกันทุกขั้นตอน ซึ่งไม่เป็นตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.5.3 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

1) ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร รองลงมาคือปัญหา การขาดงบประมาณที่เพียงพอในการดำเนินงาน ขาดการกำกับติดตามของหน่วยงานที่รับผิดชอบ บุคลากรและระยะเวลาในการดำเนินการมีน้อยขาดข้อมูลสารสนเทศประกอบการใช้หลักสูตร ครูขาดความตระหนักในการดำเนินงานด้านหลักสูตร และครูมีภาระงานอื่น ๆ มากทำให้การดำเนินการไม่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งขาดการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ครูขาดความรู้ด้านเทคโนโลยี ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำหลักสูตร และหลักสูตรยังขาดความเป็นอัตลักษณ์ของสถานศึกษา แนวทางแก้ไข คือ จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ ระดมทรัพยากรจากหน่วยงานอื่น ๆ ศึกษาวิเคราะห์กำกับติดตามผลการดำเนินงานอื่น ๆ ของครู สร้างเครือข่ายและภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดหาเอกสารข้อมูลสารสนเทศ จัดหาผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาและแนะนำ

2) ขั้นตอนการดำเนินการระดับชั้นเรียน ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ครูไม่เปลี่ยนแปลงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร รองลงมาครูขาดความตระหนักในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ครบตามเนื้อหาที่กำหนดในหลักสูตร จัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เหมาะสมกับศักยภาพและสภาพแวดล้อม ขาดสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษาและการวัดผลประเมินผลไม่เป็นไปตามสภาพจริง แนวทางแก้ไขคือ อบรมครูในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ การจัดทำแผนการเรียนรู้อการวิเคราะห์หลักสูตร การประเมินการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตร อย่างเป็นระบบและหลากหลายรูปแบบ รวมทั้งการวัดผลประเมินผลให้เป็นไปตามสภาพจริง

3) ขั้นตอนการส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา ปัญหาที่พบมากที่สุด คือการขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการพัฒนาหลักสูตร รองลงมา ขาดงบประมาณในการดำเนินการไม่เพียงพอขาดการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง ครูยังไม่ใช้สื่อและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การบริการข้อมูลสารสนเทศไม่ครอบคลุมภารกิจ รวมทั้งสถานศึกษาไม่มีรูปแบบการวางแผนการพัฒนาบุคลากรแนวทางแก้ไข คือ สถานศึกษาประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดวิทยากรมาให้อบรม จัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม ส่งเสริมการผลิตสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษา ประชุมชี้แจงกับบุคคลที่มีส่วนร่วมตามกฎหมายปรับปรุงระบบการบริหารจัดการด้านข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งให้สถานศึกษาจัดทำแผนงานหรือโครงการเพื่อพัฒนาบุคลากร

4) ขั้นตอนการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความคิดเห็นว่าปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ขาดการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร การกำกับ ติดตามไม่เป็นไปตามแผนงาน เนื่องจากไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการนิเทศติดตามผล การสร้างเครือข่ายสถานศึกษาไม่ได้รับการตอบสนองจากหน่วยงาน เสนอแนวทางแก้ไข คือ ให้มีการวางแผนการนิเทศ กำกับติดตาม การใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ จัดระบบการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนงาน การกำหนดแนวทางของเครือข่ายให้มีความชัดเจน ใ้มีการกำหนดจุดเน้นที่สำคัญของการนิเทศติดตามอย่างชัดเจน

2. อภิปรายผล

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 อภิปรายผลในประเด็นสำคัญตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

2.1 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยภาพรวมทั้ง 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ขั้นการดำเนินการระดับชั้นเรียน ขั้นการส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา และขั้นการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา พบว่ามีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในทศวรรษที่สอง พ.ศ. 2552-2561 นโยบายการปฏิรูประบบราชการของรัฐบาล รวมทั้งการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงมีผลทำให้สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแต่ละเขตพื้นที่ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความตระหนักมีเจตคติที่ดี มีความรู้ความเข้าใจที่จะพัฒนาการศึกษาและพัฒนาตนเองให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างเต็มรูปแบบ

2.2 ขั้นการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวมพบว่าการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษาทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งใช้เป็นแนวหรือกรอบในการดำเนินการหลักสูตรสถานศึกษาที่สถานศึกษาต้องปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนกิจกรรมที่มีการดำเนินงานในระดับมากแต่มีค่าคะแนนต่ำสุดอยู่คือการดำเนินการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น ป้ายนิเทศ แผ่นพับ จดหมาย ข่าว สื่อ นิทรรศการ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขาดงบประมาณในการดำเนินการ ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการประชาสัมพันธ์ หรือ บุคลากรในบางโรงเรียนมีน้อยไม่สามารถปฏิบัติได้ครอบคลุมทุกภาระงาน และบุคลากรในสถานศึกษามีภาระงานที่ได้รับมอบหมายมากหลากหลายหน่วยงาน เช่น สาธารณสุข องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอื่น ๆ และงานด้านสังคมกับชุมชน รวมทั้งการจัดทำผลงานของครูด้วย

2.3 ขั้นการดำเนินการระดับชั้นเรียน ในภาพรวมพบว่าการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมในกระบวนการหลักสูตรตามคำสั่งตามนโยบายการประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการที่ให้โรงเรียนทุกโรงเรียนใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยยึดตามกรอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในปีการศึกษา 2553 และนอกจากนั้นหน่วยงานทางการศึกษามีการติดตามตรวจสอบนิเทศการดำเนินงานอยู่เป็นระยะพร้อมกันนี้มีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาและกิจกรรมของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งทำให้ครูหรือบุคลากรทางการศึกษาต้องปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลง ส่วนระดับการดำเนินงานในภาพรวมที่ปฏิบัติในระดับมาก แต่ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือข้อ 4 การจัดทำสื่อการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา อาจเป็นเพราะครู ยังมีภาระในการจัดทำหลักสูตร และหน่วยการเรียนรู้การดำเนินการในด้านนี้จึงยังไม่ก้าวหน้าไปได้เท่าที่ควร

2.4 ขั้นตอนการส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา ในภาพรวมพบว่าการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจมาจากสถานศึกษาดำเนินกิจกรรมตามกรอบของการดำเนินการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งได้กำหนดแนวในการดำเนินการชัดเจน เป็นที่น่าสังเกตว่าการดำเนินการในด้านการจัดทำโครงการส่งเสริมการเรียนรู้และคุณธรรม

ของนักเรียนมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนโยบายของรัฐบาล คือ นโยบายเรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพที่ได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุกระดับชั้น ทำให้โรงเรียนมีงบประมาณและแนวทางในการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม ส่วนการดำเนินการในด้านที่โรงเรียนมีแผนการให้บริการข้อมูลสารสนเทศ เอกสารการใช้หลักสูตรที่ชัดเจน และทันสมัย แม้จะอยู่ในระดับมากแต่ยังมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าอาจเป็นเพราะว่าการพิมพ์เอกสารต่าง ๆ ไม่ทันตามความต้องการของโรงเรียนและโรงเรียนบางแห่งยังขาดเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัย เช่น อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

2.5 ขั้นตอนการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า ระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นสิ่งที่จำเป็นที่สถานศึกษาต้องดำเนินงานเป็นงานหลัก และจากที่กระทรวงศึกษาธิการให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เป็นหลักตามที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ในทุกโรงเรียนในขั้นตอนนี้ที่มีการดำเนินงานต่ำกว่าด้านอื่นมีอยู่ในระดับมาก คือ การสร้างเครือข่ายการนิเทศติดตามผลอย่างชัดเจน อาจเป็นเพราะทุกโรงเรียนยังอยู่ในการดำเนินการระยะแรกที่มีภาระด้านอื่น ๆ ของหลักสูตรอยู่จึงทำให้งานในด้านนี้ยังดำเนินงานน้อยกว่าขั้นตอนอื่น

2.6 ผลการเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมทุกขั้นตอนระดับการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ได้ดำเนินการไปพร้อมกัน และมีหน่วยงานที่คอยกำกับ ดูแลในการดำเนินการในแนวทางเดียวกัน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาปรากฏว่าการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ควรมีการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

3.1.1 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาควรกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของสถานศึกษาอย่างชัดเจนในด้านการกำหนดแผนงานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

การอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น ป้ายนิเทศ แผ่นพับ ข่าว สื่อ นิทรรศการ อินเทอร์เน็ต เป็นต้นให้มากขึ้น

3.1.2 การดำเนินการระดับชั้นเรียน สถานศึกษาควรดำเนินการอบรมครู จัดทำสื่อการเรียนรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่สมัย และควรมีการวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา รวมทั้งการกำหนดการสอนซ่อมเสริมที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

3.1.3 การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษาควรดำเนินการจัดหางบประมาณในการดำเนินการให้เพียงพอ การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม เช่น เครือข่ายผู้ปกครอง หรือเครือข่ายสถานศึกษาให้มากขึ้นและสถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของครูในการพัฒนาการเรียนการสอน รวมทั้งสถานศึกษาควรมีแผนการให้บริการข้อมูลสารสนเทศ การใช้หลักสูตรที่ชัดเจนและทันสมัย

3.1.4 การกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา สถานศึกษาควรดำเนินการสร้างเครือข่ายการนิเทศติดตามผลภายในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีความตระหนักและมีแผนการนิเทศติดตามผลที่ชัดเจน มีการนำการนิเทศแบบกัลยาณมิตรมาใช้ในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและครบวงจร และควรกำหนดผู้รับผิดชอบในการนิเทศติดตามผลอย่างชัดเจน รวมถึงสถานศึกษาควรกำหนดการประเมินการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบและให้ถือว่าเป็นกิจกรรมหลักของสถานศึกษา

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมของ 4 เขตเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช

3.2.2 ควรศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการวิเคราะห์เจาะลึก

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

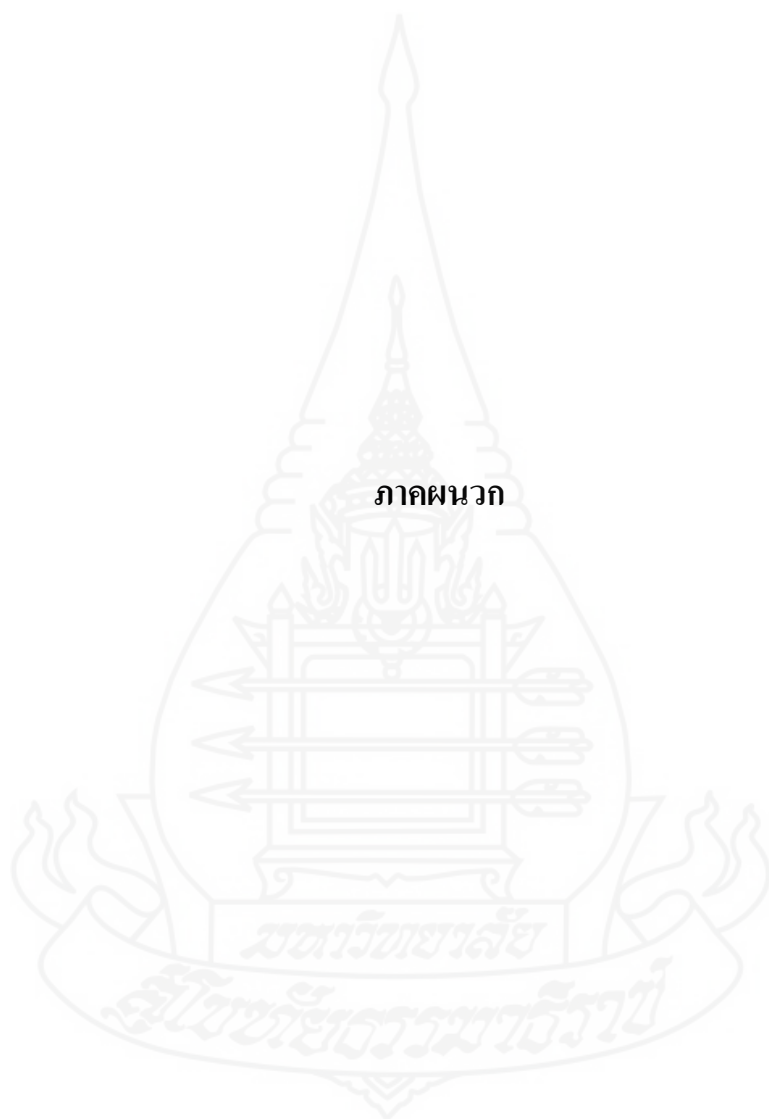
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2544) *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา* กรุงเทพฯ: ลาดพร้าว
- กระทรวงศึกษาธิการ (2551) *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- ฉันท ชาติทอง (2552) *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551* เพชรเกษมการพิมพ์
- ชวลิต ชูคำแพง (2551) *การพัฒนาหลักสูตร* โรงพิมพ์ทีคิวพี มหาสารคาม
- ชุมศักดิ์ อินทร์รัช (2549) *การบริหารงานวิชาการ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*
วิทยาเขตปัตตานี
- ธีรารัง บัวศรี (2532) *ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและการพัฒนา พิมพ์ครั้งที่ 2* กรุงเทพฯ: ลาดพร้าว
- บุญชม ศรีสะอาด (2552) *การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา* กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) *การบริหารงานวิชาการ ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ*
- พิสนุ ฟองศรี (2552) *การวิจัยทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 6* ด้านสุทธาการพิมพ์
- รุจิร ภู่อสาระ และ จันทรานี สงวนนาม (2545) *การพัฒนาหลักสูตรตามแนวปฏิรูปการศึกษา*
กรุงเทพมหานคร: บั๊กพอยท์
- ราชกิจจานุเบกษา (2542) *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542* กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพฯ
ลาดพร้าว
- ธัญญา แพ้ไชสง และ วัลลา อวี่รัตน์ (2552) “การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของ
โรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2”
กรณีศึกษา วิทยานิพนธ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- รุ่งนภา นุตราวาศ และคณะ (2551) “รายงานการวิจัยนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน 2551” กรุงเทพมหานคร
- วิรัช แสนจันทร์ และคณะ (2552) *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550*
ปทุมธานี: สกายบุ๊ก
- ศิวาพร ศรีระดา (2547) “การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สัจด์ อุทรานันท์ (2532) *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร
มิตรสยาม

สุนทร โคตรบรรเทา (2553) *การพัฒนาหลักสูตรและการนำไปใช้* ปัญญาชน กรุงเทพมหานคร
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวง
ศึกษาธิการ (2553) *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551* กรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

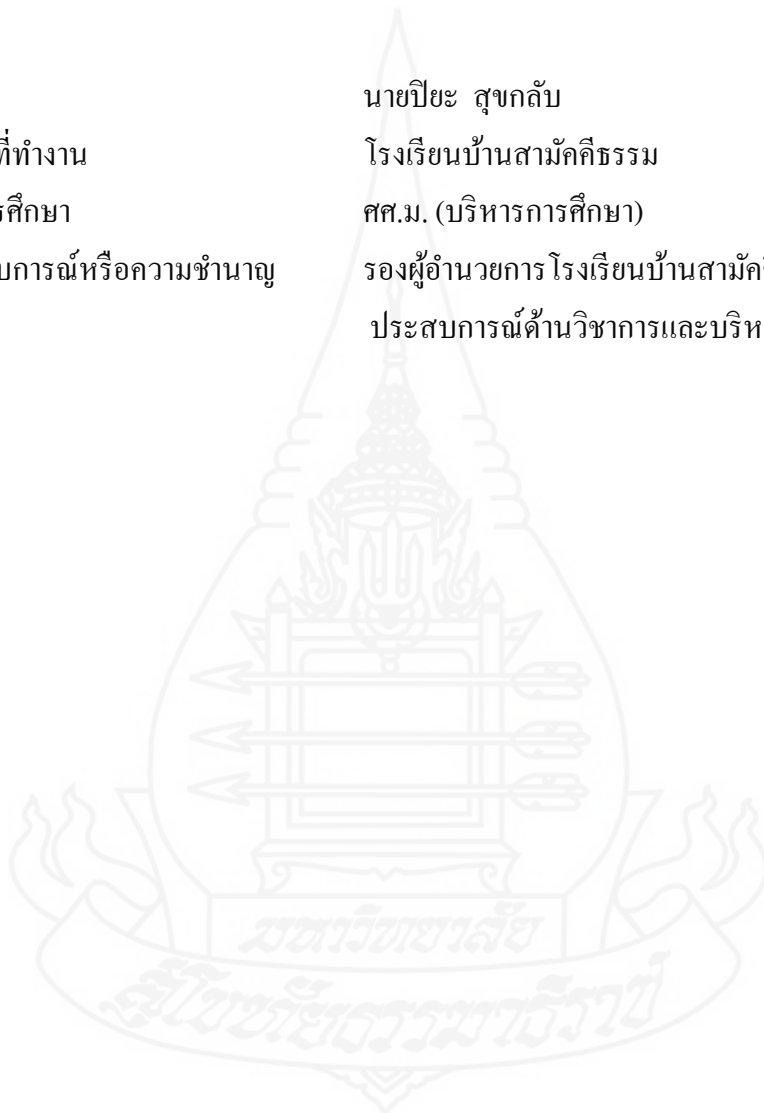
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาเครื่องมือการวิจัย

1. ชื่อ นายเสรี สุวรรณประเสริฐ
 สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2
 วุฒิการศึกษา ศษ.ม. (ศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน)
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
 ประสบการณ์ด้านการบริหาร 14 ปี

2. ชื่อ นายประเสริฐ พรหมสร
 สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2
 วุฒิการศึกษา กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว)
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามผลและประเมินผล การจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
 ประสบการณ์ด้านการบริหาร 15 ปี

3. ชื่อ นายวิวัฒน์ โพธิ์ทอง
 สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2
 วุฒิการศึกษา ศษ.ม. (บริหารการศึกษา)
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตรัง เขต 2
 ประสบการณ์ด้านการบริหาร 14 ปี

4. ชื่อ นายวินัย รัตนมณี
สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านสามัคคีธรรม
วุฒิการศึกษา ค.ม. (บริหารการศึกษา)
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านสามัคคีธรรม
ประสบการณ์ด้านการบริหาร 21 ปี
5. ชื่อ นายปิยะ สุขกลับ
สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านสามัคคีธรรม
วุฒิการศึกษา ศศ.ม. (บริหารการศึกษา)
ประสบการณ์หรือความชำนาญ รองผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านสามัคคีธรรม
ประสบการณ์ด้านวิชาการและบริหาร 6 ปี

ภาคผนวก ข

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
สถานศึกษาลังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

1. จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

1.1 ขนาดเล็ก (นักเรียน 1 – 200 คน แยกตามอำเภอ)

อำเภอฉวาง	
ประชากร (จำนวน 33 โรงเรียน)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน 22 โรงเรียน)
1. บ้านคลองขัน	1. บ้านคลองขัน
2. วัดเพ็ญญาติ	2. วัดเพ็ญญาติ
3. วัดกระเปียด	3. วัดกระเปียด
4. บ้านคลองสาย	4. บ้านคลองสาย
5. บ้านห้วยปรึก	5. บ้านห้วยปรึก
6. ชุมชนวัดสุวรรณาราม	6. ชุมชนสุวรรณาราม
7. วัดนาเกลือ	7. วัดนาเกลือ
8. บ้านโลกมะขาม	8. บ้านควนสวรรค์
9. บ้านควนสวรรค์	9. วัดควนยุง
10. วัดควนยุง	10. บ้านห้วยทรายขาว
11. บ้านห้วยทรายขาว	11. บ้านโลกมะขาม
12. วัดศิลา	12. บ้านควน
13. บ้านควน	13. วัดสามัคคีนิมิต
14. วัดเพ็ญมิตร	14. บ้านทุ่งกรวด
15. วัดสามัคคีนิมิต	15. บ้านนาเส
16. วัดควนสะอาด	16. วัดวังม่วง
17. บ้านปลายคลองเพรง	17. วัดไม้เรียง
18. บ้านปากน้ำ	18. บ้านนาเส
19. วัดควนสูง	19. วัดมะปรางงาม
20. บ้านทุ่งกรวด	20. บ้านป่าพาด
21. วัดวังม่วง	21. บ้านทอนวังปราง
22. บ้านกันละ	22. บ้านสวนอ้าย

อำเภอฉวาง

ประชากร (จำนวน 33 โรง)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน 22 โรง)
23. วัดไม้เรียง	
24. บ้านหาดทรายแก้ว	
25. วัดมะเฟือง	
26. วัดโคกเมร	
27. บ้านนาเส	
28. บ้านโคกยาง	
29. บ้านเสลาใต้	
30. วัดมะปรางงาม	
31. บ้านป่าพาด	
32. บ้านทอนวังปราง	
33. บ้านสวนอายุ	

อำเภอทุ่งสง

ประชากร (จำนวน 31 โรง)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน 20 โรง)
1. วัดเขากลาย	1. วัดเขากลาย
2. บ้านคลองขุด	2. บ้านคลองขุด
3. วัดคงคาเจริญ	3. วัดคงคาเจริญ
4. บ้านนาเกิดผล	4. บ้านนาเกิดผล
5. วัดวังหีบ	5. วัดวังหีบ
6. บ้านเกาะปราง	6. บ้านเกาะปราง
7. บ้านเกาะยวน	7. บ้านเขาดาว
8. บ้านเขาดาว	8. วัดวังขรี
9. วัดนิคมคีรี	9. วัดถ้ำใหญ่
10. วัดทะเลมิตรภาพที่ 151	10. บ้านพูน
11. บ้านหน้าเขา	11. บ้านน้ำตก
12. บ้านวังยาว	12. วัดกะโสม
13. บ้านป่อมอง	13. บ้านหนองท่อม

อำเภอทุ่งสง

ประชากร (จำนวน 31 ไร่)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน 20 ไร่)
14. วัดวังขรี	14. ทุ่งควาย
15. วัดทุ่งสำน	15. วังเต่า
16. ชุมชนสำโรง	16. หนองปลิง
17. วัดศีลาราย	17. คลองตุก
18. วัดราษฎร์ประดิษฐ์	18. วัดทะเลมิตรภาพที่ 151
19. บ้านจำปา	19. วัดราษฎร์ประดิษฐ์
20. วัดถ้ำใหญ่	20. วัดศีลาราย
21. บ้านนาตาแย้ม	21. วัดนิคมคีรี
22. บ้านนาพรุ	22. วัดวังขรี
23. บ้านหนองท่อม	
24. ทุ่งควายพัฒนศึกษา	
25. บ้านวังเต่า	
26. บ้านหนองปลิง	
27. บ้านพูน	
28. บ้านคลองตุก	
29. บ้านถ้ำตลอด	
30. บ้านน้ำตก	
31. บ้านวังธน	

อำเภอทุ่งใหญ่

ประชากร (จำนวน 31 ไร่)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน 20 ไร่)
1. วัดควนสระบัว	1. วัดควนสระบัว
2. บ้านนาท่อม	2. บ้านนาท่อม
3. บ้านพอโกบ	3. บ้านพอโกบ
4. บ้านกรงห้วยใต้	4. บ้านกรงห้วยใต้
5. บ้านก่องาม	5. บ้านก่องาม
6. บ้านนาใหญ่	6. บ้านนาใหญ่
7. วัดคลังสินธาราม	7. บ้านหน้าเขา
8. วัดใหม่	8. บ้านวังหิน
9. บ้านห้วยรีน	9. องค์การสวนยาง 2
10. ชุมชนบ้านหน้าเขา	10. บ้านบ่อปลา
11. บ้าน โศกหวัด	11. วัดควนตำพู
12. บ้านวังหิน	12. บ้านควนอวดฟัน
13. วัดควนยูง	13. บ้านคลองหมื่นเพชรอนุสรณ์
14. วัดภูเขาหลัก	14. วัดควน
15. องค์การสวนยาง 2	15. บ้านสระนางมโนราห์
16. บ้านบางปรน	16. ราษฎร์ประชาอุทิศ
17. บ้านบ่อปลา	17. วัดภูเขาหลัก
18. วัดควน	18. บ้านบางปรน
19. บ้านสระนางมโนราห์	19. บ้านหนองคล้า
20. บ้านควนลำงู	20. บ้านไร่มุสลิม
21. บ้านหนองคล้า	21. ราชเวชพิศาล
22. ราษฎร์ประชาอุทิศ	22. บ้านควนยูง
23. บ้านควนอวดฟัน	
24. คลองหมื่นเพชรอนุสรณ์	
25. บ้านไร่มุสลิม	
26. วัดเสม็ดจวน	
27. วัดคงคาเลียบ	
28. ราชเวชพิศาล	

อำเภอทุ่งใหญ่

ประชากร (จำนวน 31 ไร่)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน 20 ไร่)
29. บ้านบางรูป	
30. วัดวิสุทธีวงศ์	
31. วัดประดิษฐาราม	
32. บ้านทุ่งกรวด	

อำเภอพิปูน

ประชากร (จำนวน 13 ไร่)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน 9 ไร่)
1. บ้านป่ากระแนะ	1. บ้านป่ากระแนะ
2. วัดในไร่	2. วัดในไร่
3. ชุมชนบ้านปากเสียว	3. ชุมชนบ้านปากเสียว
4. ชุมชนวัดกระทูนเหนือมิตรภาพที่ 218	4. ชุมชนวัดกระทูนเหนือมิตรภาพที่ 218
5. วัดนางเอื้อย	5. วัดนางเอื้อย
6. บ้านห้วยกลาง	6. บ้านห้วยกลาง
7. บ้านวังวัว	7. วัดวังวัว
8. บ้านคิ่งวังวัว	8. บ้านคิ่งวังวัว
9. วัดยางค้อม	9. บ้านยางค้อม
10. วัดโบราณาราม	
11. บ้านนาเหนือ	
12. บ้านเหนือคลอง	
13. บ้านทุ่งนาใหม่	

อำเภอ نابอน

ประชากร (จำนวน 13 ไร่)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน 9 ไร่)
1. ชุมชนวัดอัมพวัน	1. ชุมชนวัดอัมพวัน
2. บ้านนาบอน	2. บ้านนาบอน
3. วัดเทวสิทธิ์	3. วัดเทวสิทธิ์
4. บ้านคลองจ้ง	4. บ้านคลองจ้ง
5. บ้านนาโพธิ์	5. บ้านนาโพธิ์
6. วัดมณีเจริญมิตรภาพที่ 227	6. วัดมณีเจริญ
7. บ้านไสโป๊ะ	7. บ้านไสโป๊ะ
8. วัดเกาะสระ	8. วัดเกาะสระ
9. บ้านหนองยาง	9. บ้านหนองยาง
10. วัดหนองดี	
11. บ้านไสยูงปัก	
12. บ้านคลองโอม	
13. วัดสุวรรณคีรี	

อำเภอ บางขัน

ประชากร (จำนวน 11 ไร่)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน 7 ไร่)
1. เจริญรัชตภาคย์	1. เจริญรัชตภาคย์
2. บ้านสวน	2. บ้านสวน
3. วัดวังหิน	3. วัดวังหิน
4. ไทยรัฐวิทยา 38 (บ้านน้ำร้อน)	4. ไทยรัฐวิทยา 38 (บ้านน้ำร้อน)
5. บ้านนิคมวังหิน	5. บ้านนิคมวังหิน
6. สมสรร	6. บ้านควนประ
7. บ้านเขาวง	7. บ้านไสเตาอ้อย
8. บ้านควนประ	
9. บ้านไสเตาอ้อย	
10. ตชด.บ้านไร่ยาว	
11. ตชด. บ้านยูงงาม	

อำเภอตำพรณรา

ประชากร (จำนวน 9 โรง)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน 6 โรง)
1. วัดควนกอ	1. วัดควนกอ
2. วัดปากท่าซอ	2. วัดปากท่าซอ
3. บ้านปลายเส	3. บ้านปลายเส
4. บ้านแพรกกลาง	4. บ้านแพรกกลาง
5. บ้านนาพา	5. บ้านนาพา
6. บ้านวังตลับ	6. บ้านวังตลับ
7. วัดสวนพิบูล	
8. บ้านพรูวง	
9. บ้านพรณราชลเขต	

อำเภอช้างกลาง

ประชากร (จำนวน 17 โรง)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน 12 โรง)
1. วัดหลักช้าง	1. วัดหลักช้าง
2. บ้านควนตม	2. บ้านควนตม
3. บ้านนาปราน	3. บ้านนาปราน
4. บ้านหนองเตย	4. บ้านหนองเตย
5. วัดควนसान	5. วัดควนसान
6. บ้านคลองงา	6. บ้านคลองงา
7. บ้านนา	7. บ้านนา
8. วัดมะนาวหวาน	8. วัดมะนาวหวาน
9. บ้านหน้าเหมน	9. บ้านหน้าเหมน
10. บ้านกุยเหนือ	10. บ้านกุยเหนือ
11. บ้านคลองกุย	11. บ้านคลองกุย
12. บ้านจันดี	12. บ้านจันดี
13. องค์การสวนยาง 1	
14. บ้านคลองปีก	
15. บ้านคลองปีกเหนือ	
16. วัดสวนขัน	
17. บ้านไทรงาม	

1.2 ขนาดกลาง (นักเรียน 201 – 500 คน)

อำเภอฉวาง	
ประชากร (จำนวน 4 โรง)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน 2 โรง)
1. บ้านไสโลกเกาะ	1. บ้านไสโลกเกาะ
2. วัดโคกหาด	2. วัดโคกหาด
3. ฉวาง	
4. วัดหาดสูง	
อำเภอทุ่งสง	
ประชากร (จำนวน 15 โรง)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน 9 โรง)
1. บ้านหนองหว้า	1. บ้านหนองหว้า
2. บ้านบนควน	2. บ้านบนควน
3. บ้านไสสำน	3. บ้านไสสำน
4. ชุมชนบ้านไทรห้อง	4. ชุมชนบ้านไทรห้อง
5. บ้านคอกช้าง	5. บ้านคอกช้าง
6. มหาราช 3	6. มหาราช 3
7. บ้านน้ำพุ	7. บ้านน้ำพุ
8. วัดเขาโร	8. วัดเขาโร
9. บ้านวังยวน	9. ราชประชานุเคราะห์ 6
10. วัดควนชม	
11. วัดก้างปลา	
12. บ้านชายคลอง	
13. วัดธรรมเผด็จ	
14. ราชประชานุเคราะห์ 6	
15. วัดกะโสม	

อำเภอทุ่งใหญ่

ประชากร (จำนวน 6 ไร่)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน 4 ไร่)
1. วัดขนาน	1. วัดขนาน
2. บ้านหนองใหญ่	2. บ้านหนองใหญ่
3. บ้านทะเลสองห้อง	3. บ้านทะเลสองห้อง
4. บ้านไสใหญ่	4. บ้านไสใหญ่
5. บ้านควนประชาสรรค์	
6. วัดประดิษฐาราม	

อำเภอพิปูน

ประชากร (จำนวน 3 ไร่)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน 2 ไร่)
1. วัดหน้าเขา	1. วัดหน้าเขา
2. จุฬารักษ์พิชญาคาร	2. จุฬารักษ์พิชญาคาร
3. วัดมังกลาราม	

อำเภอนาบอน

ประชากร (จำนวน 1 ไร่)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน 1 ไร่)
1. ชุมชนบ้านสี่แยก	1. ชุมชนบ้านสี่แยก

อำเภอบางขัน

ประชากร (จำนวน 6 ไร่)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน 4 ไร่)
1. ตำรวจตระเวนชายแดนช่างกลปทุมวัน อนุสรณ์	1. บ้านไสยาสน์
2. บ้านไสยาสน์	2. บ้านหนองเจ
3. บ้านหนองเจ	3. บ้านปากแพรก
4. บ้านนาตำเสา	4. โสตทัศนศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. บ้านปากแพรก	
6. โสตทัศนศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	

อำเภอตำพรธรรมา

ประชากร (จำนวน 3 โรง)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน 2 โรง)
1. บ้านปลายรา 2. บ้านเกาะขวัญ 3. วัดวังริบุญเลิศ	1. บ้านปลายรา 2. บ้านเกาะขวัญ

อำเภอช้างกลาง

ประชากร (จำนวน 1 โรง)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน 1 โรง)
-	-

1.3 ขนาดใหญ่ (นักเรียน 501 คนขึ้นไป)

อำเภอฉวาง

ประชากร (จำนวน 1 โรง)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน 1 โรง)
-	-

อำเภอทุ่งสง

ประชากร (จำนวน 2 โรง)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน 1 โรง)
1. สหกรณ์นิคมกสิกรรมทุ่งสง 2. บ้านสามัคคีธรรม	1. บ้านสามัคคีธรรม

อำเภอทุ่งใหญ่

ประชากร (จำนวน 4 ไร่)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน 3 ไร่)
1. วัดท่ายาง	1. วัดท่ายาง
2. บ้านบางตะเกา	2. บ้านบางตะเกา
3. หมู่บ้านป่าไม้	3. หมู่บ้านป่าไม้
4. บ้านทุ่งกรวด	

อำเภอพิปูน

ประชากร (จำนวน ไร่)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน ไร่)
-	-

อำเภอนาบอน

ประชากร (จำนวน ไร่)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน ไร่)
-	-

อำเภอบางขัน

ประชากร (จำนวน 3 ไร่)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน 2 ไร่)
1. วัดลำนาว	1. วัดลำนาว
2. สี่วาฬยี่วิท 7	2. สี่วาฬยี่วิท 7
3. บ้านคลองเสา	

อำเภอฉ่ำพรรณรา

ประชากร (จำนวน ไร่)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน ไร่)
-	-

อำเภอช้างกลาง

ประชากร (จำนวน 2 ไร่)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน 1 ไร่)
1. วัดจันดี	1. ชุมชนบ้านนาวา
2. ชุมชนบ้านนาวา	

ภาคผนวก ค

หนังสือเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ 0522.16 (ป)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

20 เมษายน 2554

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ด้วยนายมานิตย์ เต็งมีศรี นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา บริหารการศึกษา วิชาเอก - สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจากผู้บริหาร โรงเรียน และหัวหน้างานบริหารวิชาการ โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูล เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะ ได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ทวีศักดิ์ จินदानุรักษ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินदानุรักษ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2503-2870

โทรสาร. 0-2503-3566-7

ที่ ศธ 0522.16 (ป)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

20 เมษายน 2554

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายมานิตย์ เต็งมีศรี นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา บริหารการศึกษา วิชาเอก - สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตร ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2503-2870 โทรสาร. 0-2503-3566-7

ภาคผนวก ง

หนังสือเรียนเชิญขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

4/2 หมู่ที่ 2 ต.ควนกรด อ.ทุ่งสง

จ.นครศรีธรรมราช 80110

วันที่ 8 เมษายน 2554

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ลงนามในหนังสือขอเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ (ผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ)

ข้าพเจ้า นายมานิตย์ เต็งมีศรี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา บริหารการศึกษา วิชาเอก - มีความประสงค์ขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจากผู้บริหาร โรงเรียน และหัวหน้างานบริหารวิชาการ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

จึงเรียนมาเพื่อโปรดลงนามในหนังสือขอเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาทำนองนี้จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายมานิตย์ เต็งมีศรี)

โทรศัพท์ 087-2820247

เรียน ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
เพื่อโปรดลงนามในหนังสือที่แนบมาทำนองนี้

.....
(อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ)

หมายเหตุ นักศึกษาส่งเอกสารชุดนี้ พร้อมบันทึกข้อมูลลงแผ่นดิสก์เป็นโปรแกรมวินโดว์ 98 และส่งอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ภาคผนวก จ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ผู้บริหารสถานศึกษา
2. ครูผู้สอนที่ทำหน้าที่ครูวิชาการ โรงเรียน

2. แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารหลักสูตรของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
นครศรีธรรมราช เขต 2

3. ขอความร่วมมือจากท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามสภาพที่เป็นจริง ข้อมูลได้
จากการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาจะนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาวิจัยและนำผลการวิจัยไปใช้ในการ
เสนอแนวทางการดำเนินงานบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพและ
เกิดประโยชน์สูงสุด

ขอขอบคุณที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้อย่างยิ่ง

นายมานิตย์ เต็งมีศรี

นักศึกษาปริญญาโท แขนงวิชาบริหารการศึกษา
สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ตอนที่ 1

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

1. เพศ
 - () 1. ชาย
 - () 2. หญิง
2. อายุ
 - () 1. 30 ปีลงมา
 - () 2. 31- 40 ปี
 - () 3. 41- 50 ปี
 - () 4. 51- 60 ปี
3. วุฒิการศึกษา
 - () 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี
 - () 2. ปริญญาตรี
 - () 3. สูงกว่าปริญญาตรี
4. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
 - () 1. ต่ำกว่า 10 ปี
 - () 2. 10 - 20 ปี
 - () 3. มากกว่า 20 ปีขึ้นไป
5. ตำแหน่งหรือหน้าที่ที่ท่านรับผิดชอบในปัจจุบัน
 - () 1. ผู้บริหารสถานศึกษา
 - () 2. ครูผู้สอนที่ทำหน้าที่วิชาการ โรงเรียน
6. ขนาดสถานศึกษา
 - () 1. ขนาดเล็ก (นักเรียน 1 - 200 คน)
 - () 2. ขนาดกลาง (นักเรียน 201 - 500 คน)
 - () 3. ขนาดใหญ่ (นักเรียน 501 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

คำชี้แจง

1. โปรดอ่านแบบสอบถามและตอบแบบสอบถามตามสภาพจริง
2. ขอความร่วมมือจากท่าน โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของท่าน ว่ามีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับใด

5	หมายถึง	การดำเนินงานในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	การดำเนินงานในระดับมาก
3	หมายถึง	การดำเนินงานในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	การดำเนินงานในระดับน้อย
1	หมายถึง	การดำเนินงานในระดับน้อยที่สุด

3. ขอให้ท่านพิจารณาข้อความที่เป็นกระบวนการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนในแต่ละข้อ แล้วใส่เครื่องหมาย (✓) ลงในช่องที่ตรงกับคะแนนการปฏิบัติจริง

ตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการดำเนินงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	จัดทำแผนการบริหารหลักสูตร	.. ✓

ข้อที่	การบริหารหลักสูตร สถานศึกษา	ระดับการดำเนินงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ศึกษาข้อมูลหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2	แต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา
3	จัดทำแผนงานการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา
4	การกำหนดวิสัยทัศน์สมรรถนะ สำคัญของผู้เรียนและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์
5	ดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 กลุ่มสาระ และกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน จากหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
6	การกำหนดโครงสร้างของ หลักสูตรสถานศึกษา
7	การกำหนดเกณฑ์การวัดผล ประเมินผล และการจบ หลักสูตรและเอกสาร การประเมินผล

ข้อที่	การบริหารหลักสูตร สถานศึกษา	ระดับการดำเนินงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8	ดำเนินการประชาสัมพันธ์ หลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ วิธีการที่หลากหลาย เช่น ป้าย นิเทศ แผ่นพับ จดหมาย ข่าว สื่อ นิทรรศการ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น
9	การกำหนดแผนงานการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา
10	การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ ของสถานศึกษาเกี่ยวกับ หลักสูตรที่ถูกต้องและทันสมัย
11	การดำเนินการระดับชั้นเรียน การจัดทำโครงสร้างรายวิชา
12	การออกแบบหน่วยการเรียนรู้
13	การจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ
14	การจัดทำสื่อการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยี
15	การใช้แหล่งเรียนรู้ใน สถานศึกษาและนอก สถานศึกษา
16	การกำหนดการสอนซ่อมเสริม
17	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ หลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ
18	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามความถนัดและความสนใจ

ข้อที่	การบริหารหลักสูตร สถานศึกษา	ระดับการดำเนินงาน				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
19	การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การจัดการเรียนการสอน
20	การกำหนดเกณฑ์การวัดผล และประเมินผลตามสภาพจริง
21	การส่งเสริมสนับสนุนระดับ สถานศึกษา การวางแผนการพัฒนานุเคราะห์ โดยจัดการศึกษาอบรมให้มี ความรู้ความเข้าใจ และสามารถ นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการ จัดทำและใช้หลักสูตร สถานศึกษา
22	โรงเรียนมีแผนการให้บริการ ข้อมูล สารสนเทศ เอกสาร การใช้หลักสูตรที่ชัดเจนและ ทันสมัย
23	ดำเนินการวางแผนการใช้ งบประมาณ ทรัพยากร เพื่อ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
24	การบริการจัดทำ จัดหาสื่อการ เรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหา และกิจกรรม
25	จัดสภาพแวดล้อมใน โรงเรียน ให้มีบรรยากาศเหมาะสมกับ สภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อที่	การบริหารหลักสูตร สถานศึกษา	ระดับการดำเนินงาน				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
26	ดำเนินการแต่งตั้ง คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานเพื่อร่วม กระบวนการบริหารหลักสูตร ของสถานศึกษา
27	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร่วมกันและแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ของครูในการ พัฒนาการเรียนการสอน
28	การสร้างเครือข่ายการมี ส่วนร่วม เช่น เครือข่าย ผู้ปกครอง หรือเครือข่าย สถานศึกษา
29	จัดทำโครงการส่งเสริม การเรียนรู้และคุณธรรมของ นักเรียน
30	ส่งเสริมสนับสนุนการนำเสนอ และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ของครู
31	การกำกับ ดูแล คุณภาพ ระดับสถานศึกษา การดำเนินการวางแผน การ นิเทศ ติดตาม การใช้หลักสูตร อย่างเป็นระบบและครบวงจร
32	การกำหนดผู้รับผิดชอบในการ นิเทศ ติดตามผล อย่างชัดเจน

ข้อที่	การบริหารหลักสูตร สถานศึกษา	ระดับการดำเนินงาน				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
33	การสร้างเครือข่าย การนิเทศ ติดตามผลภายในสถานศึกษา และภายนอกสถานศึกษา
34	การสร้างความเข้าใจและ ทัศนคติเกี่ยวกับการนิเทศ ติดตาม ผลการใช้หลักสูตรใน เชิงบวกแก่ครูและบุคลากร ทางการศึกษา
35	การนำการนิเทศแบบ กัลยาณมิตรมาใช้ในการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็น ระบบและครบวงจร
36	การดำเนินการรายงานผลการ ใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ
37	การดำเนินการวางระบบ ประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม
38	การดำเนินการระบบประกัน คุณภาพภายในร่วมกับ ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
39	กำหนดให้มีการประเมินการใช้ หลักสูตรเป็นกิจกรรมหลักของ สถานศึกษา
40	การสนับสนุนส่งเสริมให้ครูทำ วิจัยปฏิบัติการ เพื่อแก้ปัญหา และพัฒนาการเรียนการสอน

ตอนที่ 3

ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

คำชี้แจง

โปรดระบุปัญหาอุปสรรคในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
ในโรงเรียนของท่านและโปรดเขียนข้อเสนอแนะการแก้ปัญหาเหล่านั้นตามความคิดเห็นของท่าน
ดังต่อไปนี้

1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ปัญหาและอุปสรรคที่พบ	ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.

2. การดำเนินการระดับชั้นเรียน

ปัญหาและอุปสรรคที่พบ	ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.

3. การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา

ปัญหาและอุปสรรคที่พบ	ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.

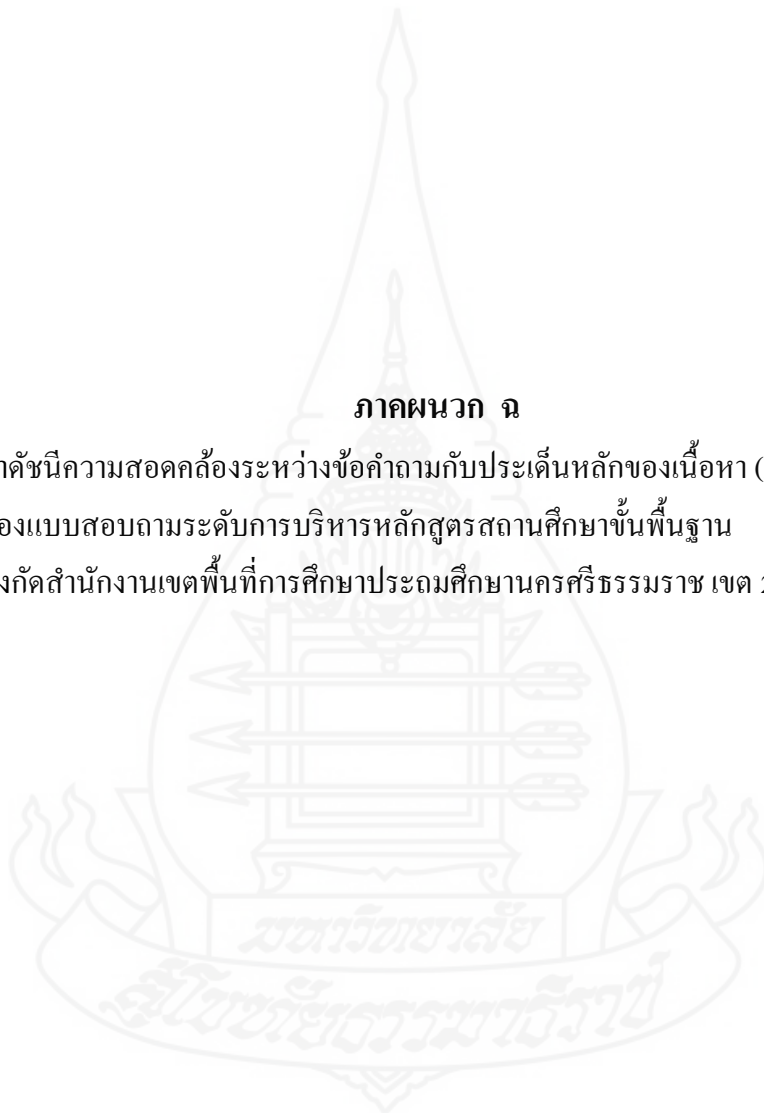
4. การกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา

ปัญหาและอุปสรรคที่พบ	ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.

ภาคผนวก ฉ

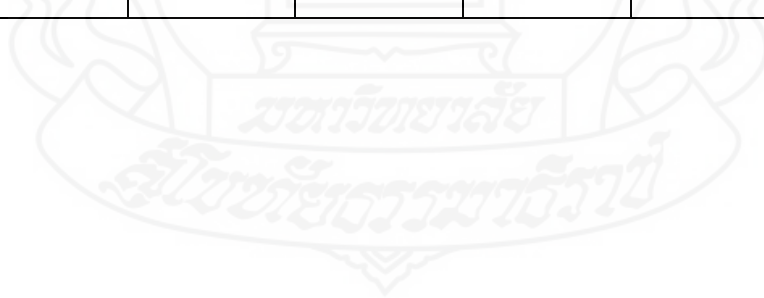
คำดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหา (IOC)
ของแบบสอบถามระดับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหา (IOC)
 ของแบบสอบถามระดับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ข้อ	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
4	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
8	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
16	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
23	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0

ข้อ	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
29	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
31	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
32	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
33	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8
34	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
35	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
36	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
37	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
38	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
39	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
40	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายมานิตย์ เต็งมีศรี
วัน เดือน ปี เกิด	28 กรกฎาคม 2501
สถานที่เกิด	อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์) ประถมศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านสามัคคีธรรม อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ตำแหน่ง	ครู ชำนาญการ

